

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 42

Vilniaus

Politikos apžvalga

VOKIETIJA IŠSTOJO IŠ TAUTŲ SAJUNGOS

Spalių mėn. 14 d. pasklido žinia, kuri sudarė smarkų įspūdį visame pasaulyje, būtent, kad Vokietija išstojo iš Tautų Sąjungos. Hitlerio valdoma Vokietija yra tarptautiniai suvaržyta tiek apsiginklavimo, tiek kitais politikos atžvilgiais. Vokiečiai reikalavo, kad pirmesieji jai Versalės sutarties politinio ir ekonominio pobūdžio suvaržymai turi būti kuo greičiau panaikinti. Per 15 metų nuo Versalės sutarties pasirašymo Vokietija daug pasiekė šiuo atžvilgiu. Buvo panaikintos karo skolos, evakuotas Reino ir Rūro kraštas, bet liko Versalės sutarties kariški nuostatai, pagal kuriuos Vokietija buvo nuginkluota ir jai buvo uždrausta apsiginkluoti modernėmis apsiginklavimo priemonėmis. Vokiečiai, tačiau, visą laiką kovojo už lygybę apsiginklavime. Didžiosios valstybės, nors principu sutiko su šiuo reikalavimu, bet nenorėjo leisti vokiečių apsiginklavimą visuotinio nusiginklavimo išvakarėse. Ši būseną nusiginklavimo konferencijoj, kur vokiečių reikalavimai buvo atmesti, privertė Vokietiją išstoti iš Tautų Sąjungos. Tautų Sąjunga neturi jokių fizinė priemonių varžyti savo narius ir juos priversti bendradarbiauti. Todėl aišku, kad Hitleriui nutarus išstoti iš Tautų Sąjungos, šį žygį buvo jam nesunku atlikti.

Jau antras didelės valstybės išstojimas iš Tautų Sąjungos. Neseniai yra išstojusi Japonija ir dabar nevaržoma atlieka savo veiksmus Tolimuose Rytuose. Bet Vokietijos išstojimas yra reikšmingesnis, nes Vokietija yra Europos centre ir jos tolimesni žygiai galės paliesti beveik visas Europos tautas.

VOKIEČIAI IŠSTOJO IR IŠ NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOS

Vokiečiai išstojo ne tik iš Tautų Sąjungos, bet ir iš nusiginklavimo konferencijos (ten gali iš esmės pasilikti ir ne s-gos nariai. Amerika ir Sovietų Rusija dabar bendradarbiauja nusiginklavimo konferencijoje, nors ir nėra Tautų Sąjungos nariai). Gal būt, kad nusiginklavimo konferencijos būseną daugiausia prisidėjo prie vokiečių išstojimo iš abiejų tarptautinio bendravimo institucijų. Mat, per dabartines nusiginklavimo derybas paaiškėjo, kad ne viena valstybė nepasitiki vokiečiais ir nenori atsisakyti nuo tų suvaržymų apsiginklavimo atžvilgiu, kurie buvo vokiečiams uždėti pokarinėmis sutartimis. Vokiečiai reikalavo visiškos lygybės nusiginklavime. Jokių kompromisų nepavyko sudaryti ir Vokietija pasitraukė iš nusiginklavimo konferencijos.

HITLERIO KALBA DĖL IŠSTOJIMO IŠ T. S-GOS

Vokiečių išstojimo iš Tautų Sąjungos dieną kancleris Hitleris per radio pasakė šiuo reikalu kalbą. Savo kalboje Hitleris pareiškė, kad Vokietija norėtų bendradarbiauti su kitomis valstybėmis, bet iš jos reikalaujama tokių sąlygų, kurios žemina vokiečių tautos garbę ir todėl vokiečiai buvo priversti išstoti iš Sąjungos. Taip pat pabrėžė, kad jie nori ir toliau su kaimynais geruoju gyventi ir nemano apsiginkluoti daugiau negu reikalinga Vokietijos saugumui. Šiuo reikalu netrukus bus atsiklausta visos vokiečių tautos plebescito (tautos balsavimo) keliu. Aišku, kad prie dabartinių sąlygų atsakymas žinomas: Hitlerio žygis bus tautos patvirtintas, nors jis gali atnešti Vokietijai nelaimių.

TARPTAUTINIO BENDRAVIMO BŪSENA VOKIEČIAMS IŠSTOJUS

Vokietijai išstojus buvo jaučiama kiek sumišimo Tautų Sąjungos ir nusiginklavimo konferencijos sluoksniuose, tačiau greit viskas vėl pradėjo tvarkytis po senovei. Tautų Sąjungoj posėdžiaujama bendra tvarka. Per paskutinį posėdį buvo aptarti kovos su vergų prekyba reikalai ir t. t. Reikia pabrėžti, kad Vokietija savo išstojimu iš Tautų Sąjungos negali atsipalaiduoti nuo Versalės sutarties prievolių. Tuo būdu faktiškai sienų, tarptautinių skolų reikalai ir t. t. nepasikeitė. Jeigu Vokietija sakytų prievolių nepildytą, tuomet būtų jau kitas reikalas. Versalės sutartį pasirašiusios valstybės galės ir dabar ją priversti tai daryti, taikinant jai kalbamos sutarties numatytas šiuo atveju sankcijas (baudžiamas priemonės). Todėl netenka kalbėti apie vokiečių atsipalaidavimą nuo visų savo tarptautinių prievolių jai pasitraukus iš T. S-gos.

KOKS BUS DABAR KETURIŲ PAKTO LIKIMAS

Iš vokiečių pusės nėra jokių pareiškimų apie atsisakymą nuo keturių paktų, kuris buvo šį pavasarį sudarytas tarp jos ir Anglijos, Prancūzijos ir Italijos. Anglų ir prancūzų spauda nurodo, kad keturių paktas nustoja savo galios, nes jisai buvo sudarytas Tautų Sąjungos rėmuose. Kadangi vokiečiai dabar išstoja iš Tautų Sąjungos, tai šis paktas negali pasilikti savo galios. Tai, žinoma, neigiamai atsilies į Vokietijos tarptautinę būseną ir sustiprins jos izoliavimą.

KOKS BUS DABAR NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOS LIKIMAS

Kiek galima spręsti, nusiginklavimo konferencija ir po vokiečių išstojimo iš jos bus tęsiama ir net manoma, kad dabar pavyks susitarti nusiginklavimo reikalui. Dėl Vokietijos išstojimo manoma šiaip, kad visos nusiginklavimo konferencijoje dalyvaujančios tautos bendromis pajėgomis sugebės Vokietiją suvaržyti, kad ji tuo tarpu nesudarytų pavojaus Europos tautai. Dėl tolimesnės ateities — sunku spręsti.

PABALTIJO IR SKANDINAVIJOS VALSTYBIŲ BENDRADARBIAVIMAS TAUTŲ SAJUNGOJ

Šiomis dienomis Lietuvos užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius iškėlė Ženevoj pietus Skandinavijos ir Pabaltijo valstybių delegacijoms. Dalyvavo Švedijos, Norvegijos, Danijos, Suomijos, Estijos ir Latvijos delegacijos. Per šiuos pusryčius buvo aptarta dalyvaujančių bendradarbiavimas Tautų Sąjungos plotmėj. Bendrai santykiams tarp tų valstybių yra drauginigi ir todėl tarp jų bendradarbiavimas yra visiškai suprantamas dalykas. Šį kartą iniciatyva išėjo iš Lietuvos pusės.

JAPONŲ — SOVIETŲ SANTYKIAI VĖL ĮTEMPTI

Neseniai buvo suimti keli sovietų valdininkai prie Rytų Kinijos geležinkelio. Sovietų Rusijos spauda nurodo, kad tie valdininkai buvo suimti vykdant geležinkelio dalies užgrobimą. Be to, sovietų spauda yra paskelbusi japonų planus šio geležinkelio atžvilgiu. Japonai į tai nereagavo, bet jų atsakymas laukiamas šiomis dienomis ir jis, be abejoj, labai švelnus nebus. Mat, čia eina atkakli kova dėl hegemonijos Rytų Azijoje ir sunku pasakyti, kieno čia bus viršus.

VOKIEČIAI RENGIASI ATIMTI IŠ DANIJOS ŠLEZVIGA

Vienas Danijos reichstago narys paskelbė spaudoj apie vokiečių planus Šlezvigo atžvilgiu. Anot šių žinių, vokiečiai rimtai galvoja netrukus tąją provinciją sau pasiimti ir jos okupacijos planas jau smulkiai sudarytas. Prie dabartinių vokiečių žygių galima šito laukti, tačiau jie sutiks pasipriešinimą ne tik iš Danijos, bet ir iš visos Europos valstybių pusės.

ŠNIPINĖJIMAS VIS DAR NEPRANYKO

Prancūzai sugavo žinomą mūsų dienų tarptautinę šnipę, vad. „gražioji Sofija“. Ji buvo sulaikyta Meco mieste, prie vokiečių - prancūzų sienos. Mat, neseniai baigti statyti nauji prancūzų sienos sustiprinimai apsiginti nuo vokiečių užpuolimo. Sakytoji šnipė tyrinėjo naujus statinius ir pranešdavo apie juos vokiečiams (už gerą atlyginimą, aišku).

SVARBIOS REFORMOS LATVIJOJE

Latvijos vidaus gyvenime neseniai buvo svarbaus pobūdžio vidaus reformos. Buvo pakeisti baudžiamojo kodekso nuostatai apie spaudą, kuri dabar yra galingas rankis valstybės gyvenime. Todėl šie pakeitimai sukėlė susidomėjimą. Anot tų pakeitimų, bus baudžiami žodžiu ar raštu ižeidę seimą ar vyriausybę piliečiai. Tai buvo padaryta dėl to, kad lig šiol po kritikos kauke kai kurie laikraščiai varydavo agitaciją ir ižeisdavo seimą bei vyriausybę.

LENKAI APIE VOKIEČIUS

Lenkų laikraščiai „Polska Zbrojna“, „Kurjer Poramy“ ir „Gazeta Polska“ įdėjo straipsnius apie vokiečių pasirengimą karui. Lenkai susirūpinę savo kaimynų sumanymais statyti Vokietijoje visą eilę naujų kelių automobiliams. Iš tų kelių 3 eina iš Berlyno prie lenkų sienos. Be to, lenkai nerimauja dėl pradėto plačiu mastu mokyklinio jaunimo ir vaikų prieššaukiamojo parengimo. Laikraščiai pataria lenkų tautai būti ir rengtis... veiksmais (t. y. karui).

Leldžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Vilniui Vaduoti Sąjungos suvažiavimas

Spalių 15 ir 16 d. į Kauną, į savo aštuntąjį metinį suvažiavimą, iš visos Lietuvos suplaukė per 300 Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrių, apygardų ir sekcijų atstovų.

Vėliavomis ir Vilniaus vaizdais skoningai papuoštoje Rotušės salėje suvažiavimą atidarė Vilniui Vaduoti Sąjungos pirmininkas prof. M. Biržiška. Į suvažiavimą atvyko krašto apsaugos ministeris plk. B. Giedraitis, kurį visi atstovai sutiko atsistoję, karštomis ovacijomis. Ministeris plk. Giedraitis suvažiavimą pasveikino Respublikos Prezidento ir vyriausybės vardu, palinkėdamas sąžiningai, sutartinai ir naudingai išspręsti dienotvarkėje numatytus reikalus. Paskutinės dienos Europoje yra ypač neramos. Šiandien turime ypatingai susispiesti, dirbti valstybei naudingą, ypač Vilniaus vadavimo, darbą. Vilniaus reikalais visų lietuvių vienodos pažiūros, nes jis teisingai ir vienodai visų mūsų suprastas. Vilnius — kiekvieno lietuvio tautinis ir politinis reikalas. Toks gausus suvažiavimas rodo, kad Vilniaus reikalai kiekvienam lietuviui ateities klausimas, kad Vilniui Vaduoti Sąjunga visur suprasta. Dirbkime, Dariaus ir Girėno pasiryžimu eikime prie užsibrėžto tikslo ir Vilnius bus mūsų. Visi mūsų veiksmai — Vilniaus laisvei! P. ministerio kalba palydėta audringomis ovacijomis.

Išklausęs krašto apsaugos ministerio kalbos, suvažiavimas atsistojimu ir giliu susikaupimu pagerbė pereitais metais mirusius sąjungos narius, jų tarpe kan. Tumą - Vaižgantą, kan. K. Prapuolenį ir kt. Orkestras sugrojo gedulingą Šopeno maršą.

Išrinkus delegaciją žodžiu pasveikinti Respublikos Prezidentą ir sudarius įvairias komisijas, sąjungos pirmininkas prof. M. Biržiška pranešė apie VVS veikimą. Iš pradžių sąjungos veikimą charakterizavęs skaičiais, pranešėjas nurodė, kad dabar Vilniui Vaduoti Sąjunga turi 410 skyrių, 18 apygardų ir 4 sekcijas. Dalis skyrių veikia Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Škotijoje, Brazilijoje, Argentinoje ir kituose kraštuose. Sąjunga turi apie 20.000 narių. Ligšiol VVS išleido kelis šimtus atskirų leidinių — Vilniaus reikalais literatūros. Švietimo sekcija pačiuose sąjungos skyriuose, mokyklose, lietuvių išeivių organizacijose ir okupuotame krašte įsteigė daug bibliotekelių su apie 131.000 knygų. Moterų sekcija daug padeda Vilniaus krašto politiniams emigrantams lietuviams ir nemažai nuveikia vidaus propagandos srityje.

Ligšiolinis Vilniaus vadovavimo darbas buvo varomas šiomis linkmėmis: organizacine, vidaus ir užsienio propagandos ir darbu okupuotame krašte. Centro komitete darbas varomas įvairiose komisijose.

Pranešdamas Vilniaus geležinio fondo vardu prof. F. Kemėšis pažymėjo, kad fondo darbas tėra įsigalėjimo pradžioje. Dar vedama plati propaganda, kuriai daug padeda pradžios mokyklų mokytojai. Vil-

niaus pasų išplatinta jau per 300.000, už kuriuos, kartu ir už ženkliukus, ligšiol gauta apie 200.000 litų. Atskaičius reikalingas išlaidas, Vilniaus geležinio fondo nejudomą kapitalą jau sudaro 135.937 litai.

Antrąją dieną iš apygardų atstovų pranešimų paaiškėjo, kad dauguma apygardų tik šiemet įsteigta. Apygardos organizavo naujus sąjungos skyrius, apskirtyse aktyvino Vilniaus vadavimo darbą, platino Vilniaus literatūrą, rengė „Vilniaus dienas“.

Kitų Vilniaus metų sąjungos biudžetas nustatytas 127,197 litų sumos.

Per ilgas, įdomias ir plačias diskusijas iškelta mintis apygardose steigti skyrių nariams ideologinius kursus, valsčių ribose steigti sąjungos rajonus, veikimą perkelti daugiau į kaimus.

Padėkojus buvusiam centro komitetui už nuveiktus darbus, buvo išrinktas naujas sąjungos centro komitetas, į kurį įėjo: prof. M. Biržiška, prof. F. Kemėšis, inž. Z. Bačelis, dr. J. Purickis, J. Grabauskas, M. Kubiliūtė, inž. B. Šližys, prof. K. Pakštas ir teis. V. Augulis. Į Vilniaus geležinio fondo komitetą išrinkti: prof. F. Kemėšis, dir. K. Lapinas, Ad. Kupcikevičius, St. Gaidamavičius, inž. B. Šližys, o į revizijos komisiją: — J. Ambrazevičius, A. Vokietaitytė, A. Rucevičius, P. Petronis ir A. Pranaitis.

16 $\frac{1}{2}$ val. su vėliava, orkestru, degančiais degalais visi suvažiavimo dalyviai nuvyko į Karo muziejų, kur pagerbė žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Ta proga kalbą pasakė Kauno miesto burmistras inž. A. Graurokas, primindamas, kad čia guli vyrai, kurie pirmieji realizavo mūsų nepriklausomos valstybės pamatus, jų krauju sucementuotus. Ant tų pamatų dabar kuriamos nepriklausomojo valstybės gyvenimo sienos. Tačiau šiam kūrimui trūksta stogo — Vilnius vergauja. Priminęs Vilniui Vaduoti Sąjungos reikšmę šiame darbe, inž. Graurokas pasakė, kad kiemo nors atsižadėjimas Vilniaus — lygu savižudybei. Prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės buvo padėtas vainikas, o grojant Tautos ir Vilniaus himnus, Laisvės varpas suskambo Vilniaus sėkmingam atvadavimui.

Grįžus iš Karo muziejaus, buvo priimta eilė rezoliucijų, kuriose pavedama centro komitetui kitą pavasarį visame krašte surengti pirmąją Lietuvoje jūros šventę, Dariaus ir Girėno skridimo dieną — liepos 16 d. — surengti išeivių ir čia gyvenančių lietuvių susiartinimo dieną, prie centro suorganizuoti politinę sekciją, kad įvairiomis kalbomis būtų leidžiama propagandinės literatūros, kad būtų išleistas Vilniaus dainų rinkinys, Kaune surengti Vilniaus savaitę ir kt.

Suvažiavimą uždarydamas jo pirmininkas doc. B. Vitkus pasakė gražią kalbą, ragindamas atstovus čia išgirstas mintis paskleisti visame krašte.

Kaip įrengti sekyklos

Ginamosiose kautynėse svarbu turėti geros sekyklos ir vadovietės, nes vadas saugioje vadovietėje yra dalinio sveika galva, o sekyklos — dalinio akys ir ausys. Šiems pastatams atsidėjus parenkama vieta, o patys pastatai rūpestingai įrengiami. Kadangi iš sekyklos turi būti daug matoma, tai jos dažnai tenka pasirinkti aukštesnėse ir mažiau dengtose vietose: kalnagubriuose, didesnėse aukštumose ir t. t.

Juo daugiau iš kurios vietos matome, juo daugiau ta pati vieta ir mes patys matome, todėl, parinkus sekyklai vietą atviroje aukštumoje, ypatingai tenka susirūpinti jos maskavimu. Priešo pastebėta viršininko sekykla, be abejonės, bus sunaikinta; dalinys svarbiu momentu pasiliks be vado arba būtino sekėjo ir kautynės bus pralaimėtos.

Kariuomenės pratimuose teko pastebėti nevysada rimtą šiuo dalyku susirūpinimą, o dėl to ir patyrimo stoką.

Organizuojant gynimą, vadas turi daug kitokių reikalų, daug darbo dėl svarbesnių dalykų. Jis pats niekur negali iki smulkmenų ištesėti, — laiko neužtenka smulkiems nurodymams. Todėl kiekvieno kario pareiga savo sritį gerai pažinti ir, viršininko idėją supratus, jo norą tinkamiausiai įvykdyti. Kareivių, esančių vadų komandavimo grupėse, be kitko, šventa pareiga mokėti tinkamai įrengti ir maskuoti sekyklos vado nurodytoje vietoje. Todėl, mokant apsikavimo, kulkosvaidininkai mokomi kasti kulkosvaidžiams lizdus ir susisiekimo eigas, šauliai — sau apkasus, artilerijoje pabūklų numeriai — pabūklams apkasus, o komandavimo grupių žmonės — sekyklas ir vadovietes.

Statutuose ir vadovėliuose duoti pavyzdžiai apibrėžti tik bendrais bruožais. Mokymo metu lauke kiekvienas turi padirbėti įvairiose sąlygose, įrengdamas tą ar kitą pastatą; tik gerokai padirbėjęs, pradės nusimanyti, susivokti, kaip jam reikia elgtis ir kaip daryti, kad jo darbas duotų naudos, o nebūtų žalingas, kaip kartais esti. Todėl ir dėl šių čia nurodytų sekyklų įrengimo būdų tenka pažymėti, kad vien popierinio nagrinėjimo neužtenka: turi būti šie būdai išbandyti lauke, ypač maskavimo atžvilgiu. Nebe laikas mokytis tuomet, kai dirbti reikia.

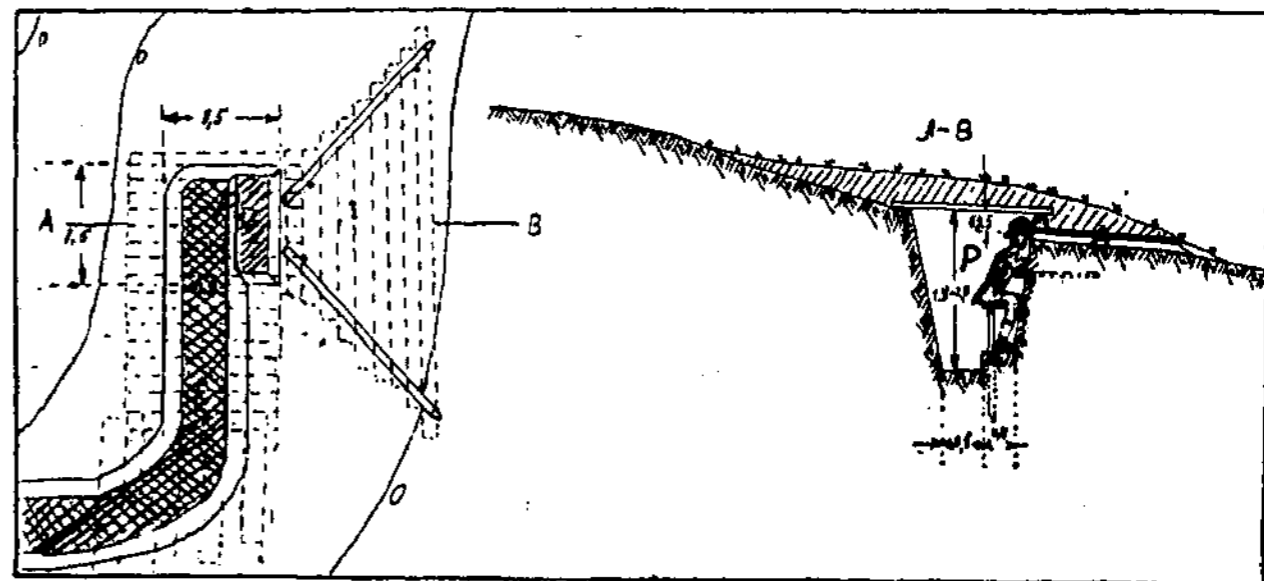
Dėl didelio vietos įvairumo negalima nurodyti kiekvienam atvejui fortifikacijos pastatams paslėpimo būdų iš kalno, nes čia šablonai ir negalimi. Šia prasme statutai duoda tik dėsnius; vaduojantis šiais dėsniais, tenka reikšti iniciatyvos. Antra vertus, statutuose nurodytos pastatų išmieros, duotos normos skaičiais tam, kad dėstomi klausimai būtų aiškesni, bet ne visuomet reikia jų akiai prisilaikyti. Jei, pavyzdžiui, statute pasakyta, kad apkasas stačiom turi būti 1 m gylio, tai dar nereiškia, kad didelio ūgio šaulys negali jo išsikasti gilesnio. Būtų nesąmonė, turint laiko, atviroje lygioje vietoje daryti dengtus sunkiesiems kulkosvaidžiams lizdus, nes tokie lizdai vistiek bus matomi, ir priešas puikiai galės šaudyti net į jų angas. Taip pat, nors statutas reikalauja, darant lengvus perdengimus iš žemės, daryti juos neplonesnius kaip 30 cm, bet, negalint 30 cm perdengimo maskuoti, reikia jis daryti 10 ir net 5 cm. stūrumo, kad tik nesimatyti, nes kas iš tokios sekyklos, nors perdengimas storas, jei ji matoma ir priešas į jos angą šauda.

„Karo lauko rengimo dėsniai“ sekyklas skirsto į pėstininkų, artilerijos ir vadovybės. Pagal įrengimo būdus jas galima suskirstyti: į atviras, dengtas; žemės paviršiaus, antžemio ir t. t.

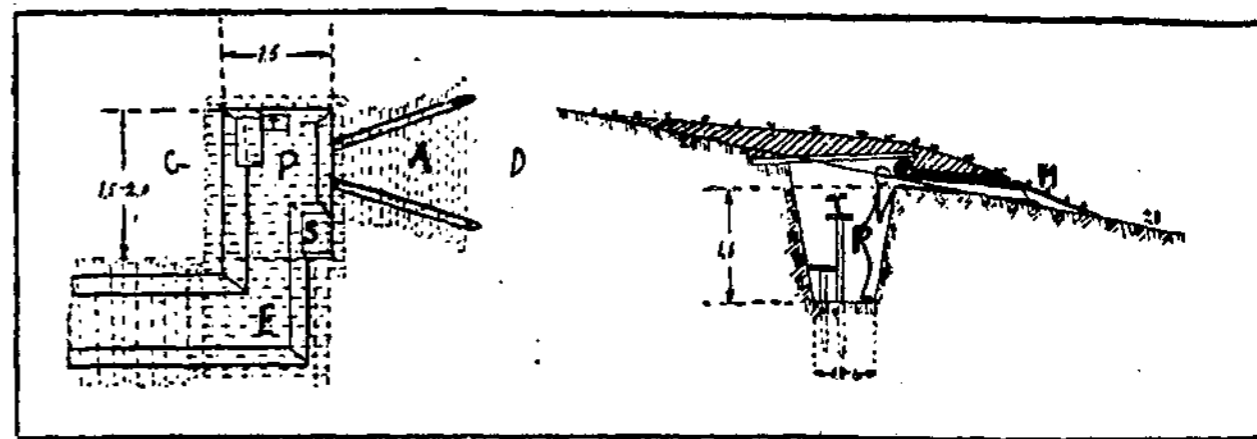
Įrengiant tos ar kitos rūšies sekyklą, pirmiausia reikia žinoti jos paskyrimą, koks plotas iš jos turi būti matomas, kas iš jos seks, kuriuos sekimo prietaisus vartos, ar bus joje, be sekėjų, dar kas daugiau ir ar bus su ja telefono ar kurios kitos priemonės ryšiai.

Kiekviena sekykla turi būti ganėtinai saugi. Dėl to reikia atsiminti, kad šių laikų ginklai įveikia visa, kas tik matoma, todėl saugumo atveju sekykla reikia padaryti nematoma ir vėliau tik pasirūpinti dėl jos pridengimo nuo įvairių netikėtumų. Maskavimas gali pasisekti, tik tinkamai vietą parinkus, arba vartojant tobulus techniškus perdengimo būdus. Kadangi tobulėsių technišku priemonių mažai, tai pirmiausia reikia panaudoti pačios vietos maskuojančios ypatybės. Sekyklai vietą parenkant, tenka visuomet turėti galvoje maskavimą, kaip pirmąjį saugumo laidą.

Aptarus čia suminėtus klausimus, parenkama sekyklai vieta, nustatomas jos tipas ir nusprendžiama: ar įrengti dengtą žemės sekyklą, ar atvirą, arba kurią nors antžemio. Nustatant tipą, nemaža lemia turimas laikas, medžiagos ir darbo priemonės.

1. Brėž. Pėstininkų arba antrinė artilerijos dengtoji žemės sekykla: P — būstinė; A — anga; E — susisiekimo eiga; O — vietos horizontalė.

2. Brėž. Baterijos vado sekykla: P — būstinė; A — anga; E — susisiekimo eiga; S — planšeto vieta; T — telefono aparatui vieta ir suoliukas; M — angos maskavimo tinklelis.

Dengtą žemės sekyklą sudaro būstinė — duobė sekyklos tarnybai, dengta anga sekimui ir dengta eiga priėjimui prie būstinės. Duobės dydis pareina nuo sekyklos paskirties. Pėstininkų ir artilerijos antrinėms sekykloms daroma būstinė tokio didumo, kad joje galėtų tilpti du žmonės. Anga mažiausių išmierų ir tokia, kad tik galėtų pro ją matyti reikiama plotą vienas sekėjas. Angos būstinės ir eigos perdengimas toks, kad nieku būdu nesimatyti ir iš artimų distancijų. Pageidautinas perdengimų storumas apie 30—40 cm žemės, kad sviedinių skeveldros nepramuštų. Ar-

tilerijos (baterijos, grupės vado) ir vadovybės sekyklos nuo pirmųjų skiriasi kiek didesnėmis būstinių išmieromis. Angų aukštis pareina nuo sekamo ploto ypatybių ir turimų sekimo instrumentų (žr. 1 ir 2 brėž.).

Įrengiant žemės sekyklas, dažnai daromos šios klaidos:

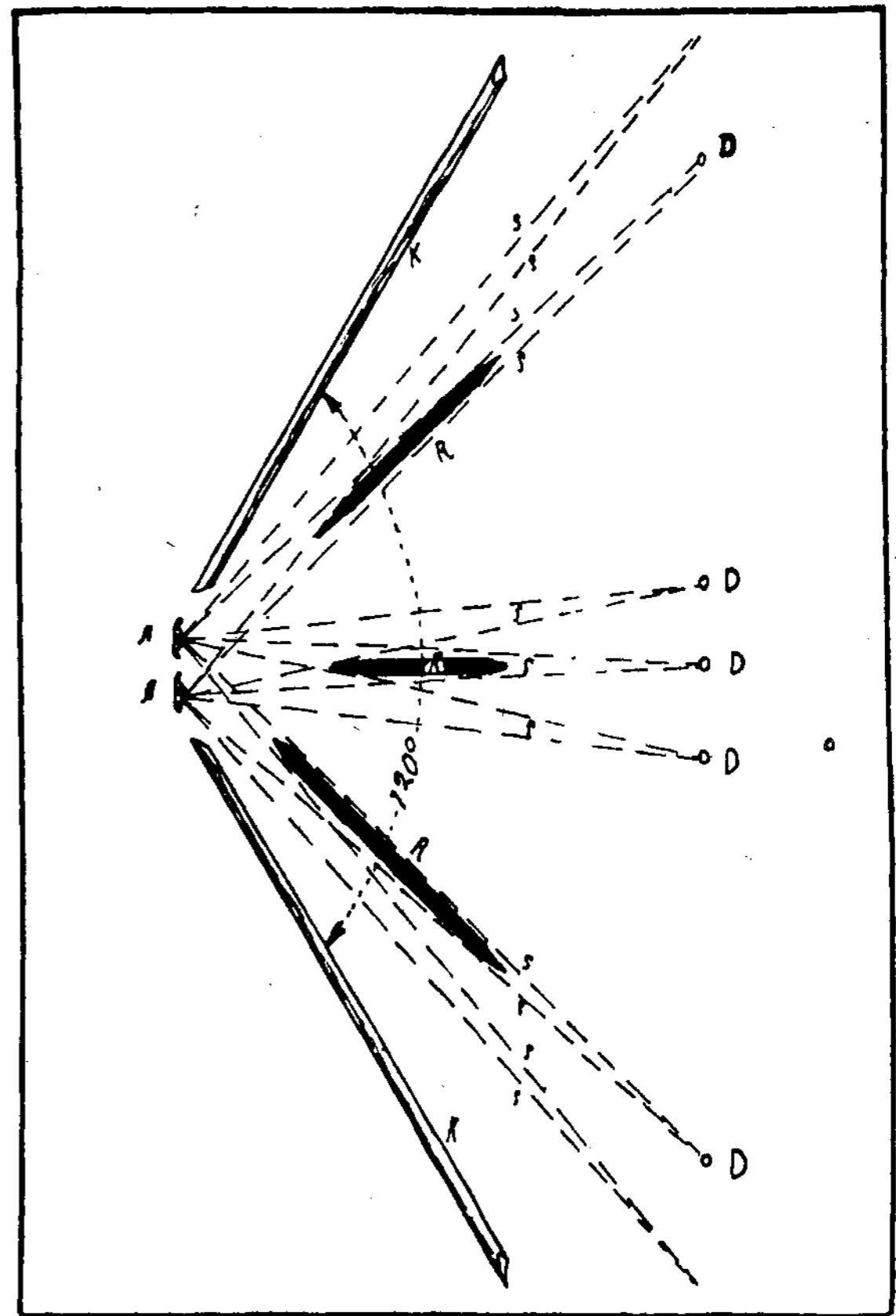
1. prastai parenkama vieta maskavimo atžvilgiu;
2. nepatogiai įrengiama būstinė;
3. netinkamai padaroma anga, todėl nepatogu pro ją sekti, o pati anga demaskuoja sekyklą;
4. nevykusiai padaromas perdengimas, todėl iš tolo jis demaskuoja sekyklą: matomi dirbtiniai kalniukai;
5. ne vietoje iškasama eiga — priėjimas prie būstinės, todėl per angą proektuojasi dangus — žibėdama anga iš tolo išduoda sekyklą;
6. prastai uždengiamos angos tinkleliais: tinklelių pakėlus, matyti taisyklingo keturkampio tamsi dėmė.

Kad šių paklaidų išvengtume, reikia:

1. Sekykloms vietą rinkti ne topografinėse kete-rose, bet nusileidžiant kiek nuo viršūnės žemyn, arba pasiduodant į vieną ar kitą šoninį šlaitą. Nedaryti sekyklų arti žymių, išsiskiriančių vietos daiktų, nes tokie daiktai prieš apšaudomi iššaudant. Naudinga derintis prie smulkių, nereikšmingų vietos daiktų, nes jie savaime pridengia pastatą. Juo vieta smulkiau išraižyta ir daugiau joje smulkių daiktų, juo lengviau sekykla paslėpti.

2. Būstinė ir anga turi būti taip suderintos, kad patogiausia sekėjo padėtis būtų, kaip tik žiūrint pro angą: įtaisytas sėdėjimui suolelis, lentynėlė alkūnėms pasiremti ir t. t. Be to, artilerijos sekyklų būstinėse turi būti vietos staliukui (planšetui), telefono aparatui ir tarnybos žmonėms, kad jie vienas kitam nekliudytų.

3. Anga turi būti kiekvienai vietai ir tik jai sustatyta ir pritaikyta. Iškasus būstinei duobę, būsimos angos vietoje išlyginama žemė, kiek galima daugiau angos apačią nuleidžiant, kad tik nekliudytų sekti smulkūs daiktai ir žolė neužstotų. Taip parengtoje plotnėje guldamos dvi kartys, kurių galai prie duobės krašto per 20—30 cm nuo vienas kito, o išoriniai — praskėsti pagal sekamą plotą. Ant abiejų karčių galų dedama po lentą ir, iš būstinės žiūrint pro sudarytus angos griaučius, galutinai būsimoji anga ištaiso- ma, šonines kartis pakeliant, arba žemėn įleidžiant, praskečiant, arba suglaudžiant. Padarius reikalingų pataisų, sutvirtinamos šoninės kartys, įkalant po du kuolelius prie kiekvienos iš angos vidaus pusės ir padedančią po jomis iš lentų padėklus, kad žemių spaudžiamos kartys neįsėstų į žemę ir nesumažėtų nustatytas angos aukštis. Plačias angas perdengiant plona medžiaga, kad nuo žemių nelinktų, pagal reikalą iš lentų 3 cm storumo daroma keletas vidaus atramų. Lentgaliai, lygaus pločio, su angos aukščiu, iš galų pasmailinami, statomi briaunomis ant padėklų ir perkalami vinimis per perdengimo lentas iš viršaus, kad neparvirstų. Taip pastatytos vidaus atramos atitinkamomis kryptimis sekimui nekliudo (žr. 3 brėž. ir patikrinkit, žiūrėdami į toliau esantį daiktą pro ištįstą tarp akių delną).

3. Brėž. Plačių angų perdengimas: A, A — sekėjo akys; K, K — šoninės angos kartys; R, R, R — tarpinės angos atramos; D, D, D... — sekami daiktai; S, S, S... — spinduliai, patenkantieji nuo daiktų pro angą į sekėjo akis.

4. Kiekvienas maskuojamas pylimas ar perdengimas turi turėti lėkščius šlaitus, nes kitaip negalima jo paslėpti — iš tolo matomi dirbtiniai kalniukai (žr. 4 brėž.). Labai lengva paslėpti pylimus ir perdengimus išraižytoje vietoje, darant juos palinkusius ir suderinant jų palinkimą su vietos šlaito palinkimu (4 brėž.).

4. Brėž. Prastai ir gerai padaryti perdengimai — pylimai.

5. Susisiekimo eiga prie būstinės reikia kasti vingiais, gembėmis, arba, kasant ją trumpą, prakasti iš šono. Eiga turi būti taip iškasta, kad, stovint užpakalyje eigos, nesimatyti sekyklos angos. Taip iškasus eigas, angos nežiba.

6. Angos reikia perdengti keliais netaisyklingos formos ir nevienodu tankumu užpildytais tinkleliais. Tinklelių paskyrimas turi būti suderintas su bendra pylimo šlaito statuma; juo gulstesnis tinklelis — juo geriau. Kiekvienas tinklelis turi būti tvirtinamas viršutinėje jojo dalyje ir pakeliamas pritaisytomis iš vienos traukomis, arba kartelėmis iš angos vidaus pagal reikalą (žr. 5 brėž.).

Lygioje vietoje, kur nežymūs vietos daiktai, reikia daryti pusiaudengtos sekyklos, kuriose vietoje an-

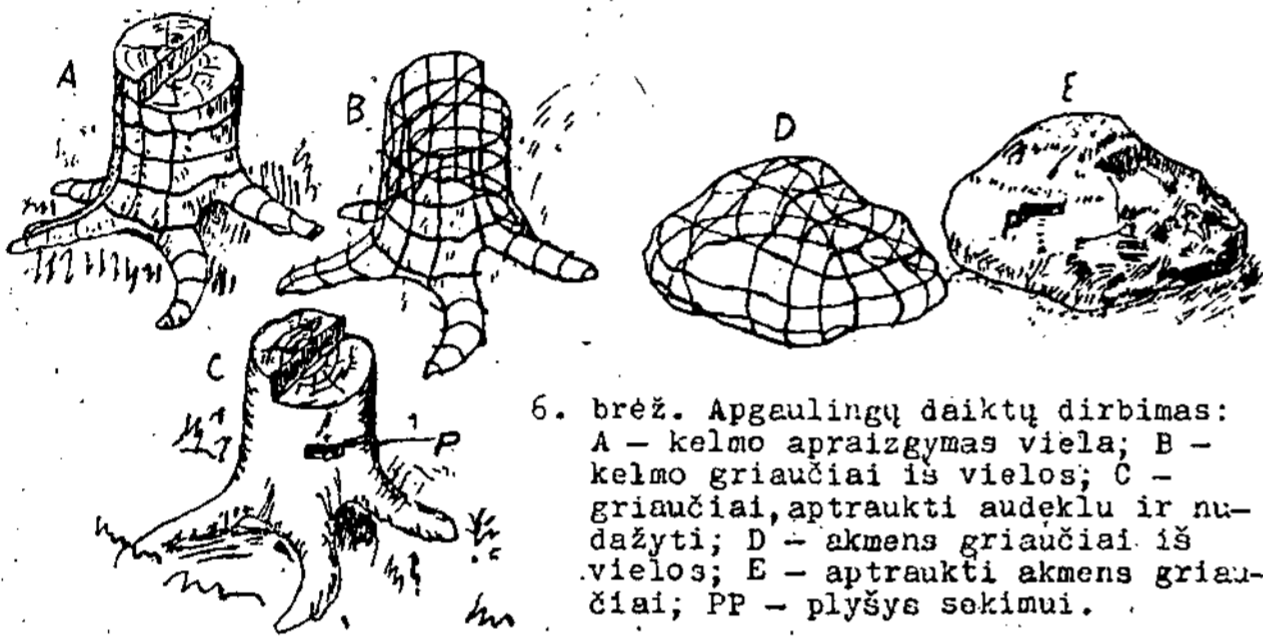
gų statomi apgaulingi daiktai, k. a.: kelmyne — dirbtinis kelmas, akmenuotame lauke — dirbtinis akmuo, užmėštoje dirvoje — mėšlo krūva, pievoje atitinkamos šieno kupetos, samanų kupstai ir t. t. Šie daiktai

5. Brėž. Prastai ir gerai maskuota sekyclos anga: Ta — atdaras tinklelis; Tu — uždaras tinklelis.

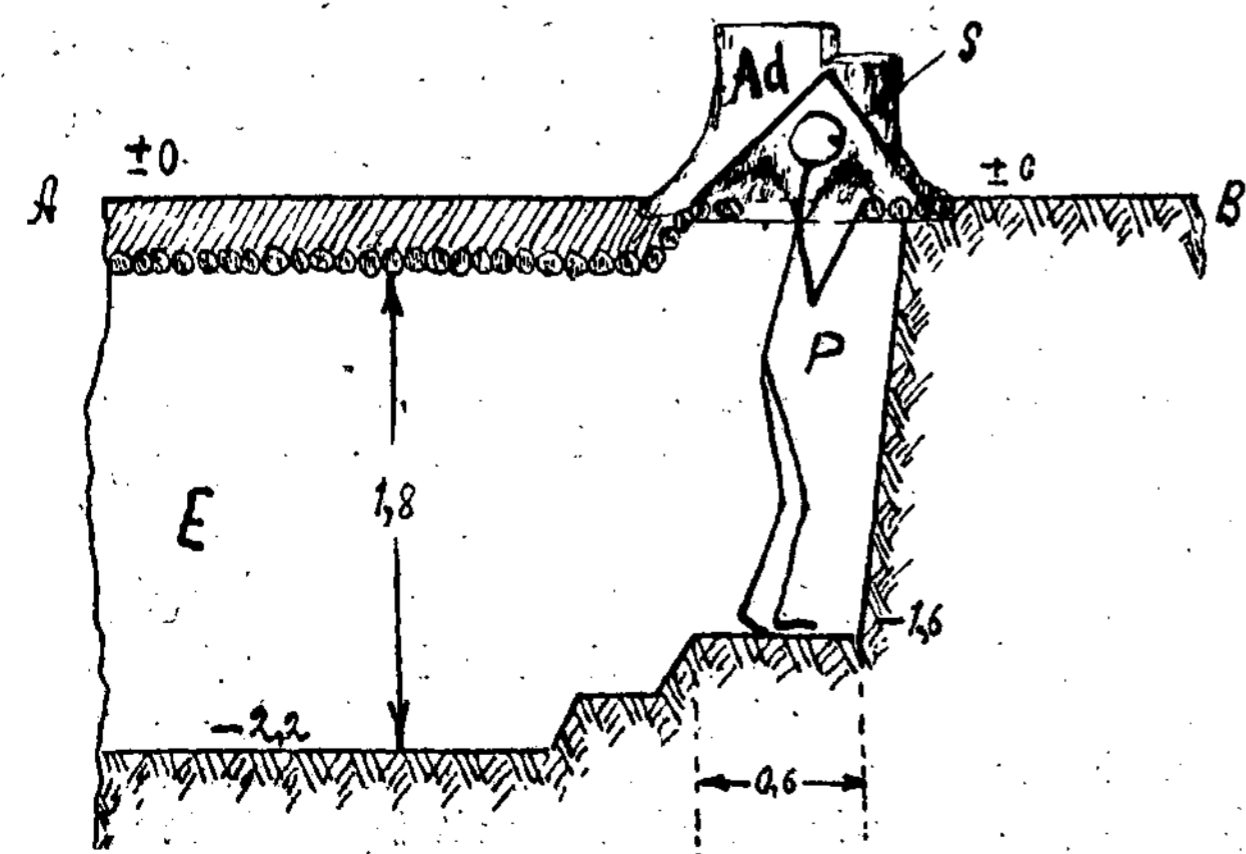
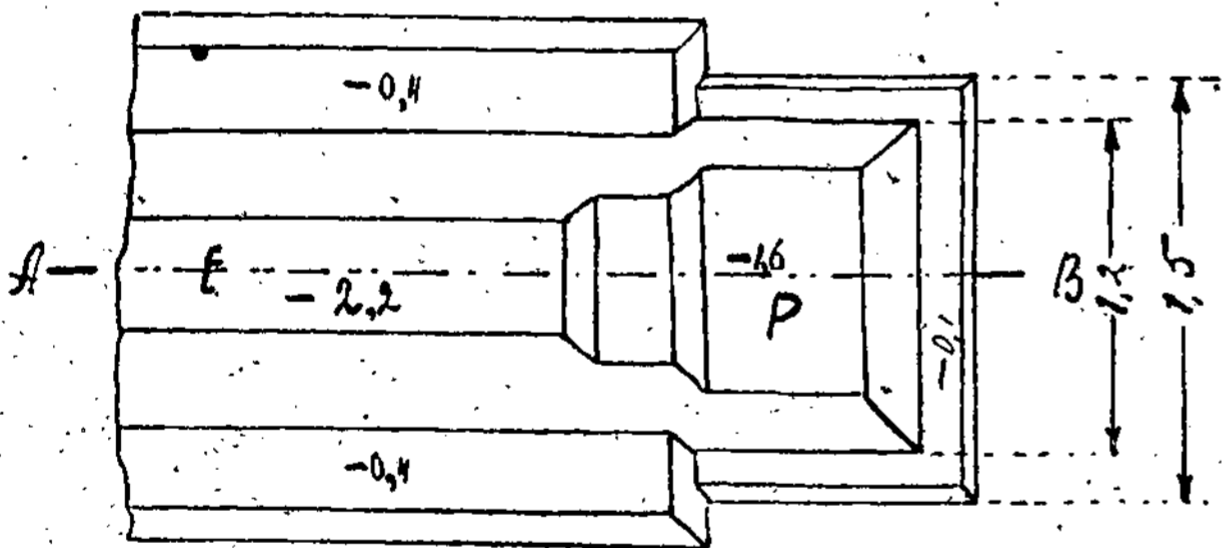
uždedami ant sekėjų būstinės (duobės), kurios perdengime paliekama vertikali anga galvai iškišti. Pridengus galvą plieniniu skydu, esančiu apgaulingo daikto viduje, galima saugiai sekti.

Apgaulingi daiktai daromi taip. Iš 3 mm vielos išraizgomi norimo daikto atitinkamos formos paviršiaus griaučiai. Griaučiai aptraukiami audeklu ir nu-

6. brėž. Apgaulingų daiktų dirbimas: A — kelmo apraizgymas viela; B — kelmo griaučiai iš vielos; C — griaučiai, aptraukti audeklu ir nudažyti; D — akmens griaučiai iš vielos; E — aptraukti akmens griaučiai; PP — plyšys sekimui.

dažoma, arba apvelkami tinklu, prikaišiotu žolės, dažytomis plaušomis ir t. t. (žr. 6 ir 7 brėž.). Darant

7. Brėž. Dengtoji žemės sekyclos anga su apgaulingu daiktu: P — būstinė; E — eiga; Ad — apgaulingas daiktas; S — plieno skydas su sekimo anga.

Žingsnis

Žingsnis po žingsnio keliame kojas,
Lygus rajonas taškosi smėliu.
Plačiai krūtinės tvirtos alsuoja,
Veidai įkaitę rausta nuo vėjo.

Viena už kitos eilės lygiuoja,
Tvirtomis rankoms spaudžiame plieną —
Tartum gėlėtos lankos liūliuoja
Baigdamos mylaut vystantį šieną.

Jaunos krūtinės daina alsuoja,
Aidas jos daužos smėlio krantuos.
Šautuvų jūra lėtai linguoja,
Rodosi, amžius daina banguos.

Kažkokis džiaugsmas mūs sielas pildo:
Širdyse dega laisvės ugnis,
Tėvynės meilė krūtinę šildo,
Akyse mirga Vilniaus žygis.

Žingsnis po žingsnio keliame kojas,
Lygus rajonas taškosi smėliu.
Atbusi, Vilniau, ilgai miegojęs, —
Tave vaduosim drauge su vėju.

V. Stiklakis

kelmą, patogiausia vielos griaučių forma sudaryti, pasinaudojant esamu čia pat kelmu, apraizgant jį viela. Vietoje dažyto audeklo, reikia iš šonų griaučius aprenkti nulupta nuo kelmo žieve, o ant viršaus uždedama kelmo ar medžio nupiova. Taip padirbtas kelmas nieku nesiskiria nuo tikrojo kelmo. Audeklą tinkamai nudažyti ne kiekvienas moka o, be to, iš tolo audeklinis paviršius skiriasi nuo žievės.

Apgaulingais daiktais dengiamos sekyclos gali būti įrengtos visai arti priešo, kada kautynės ilgai trunka vienoje vietoje. Kelmyne naktį pašalinamas kelmas, o jo vieton, panaudojus to pat kelmo žievę, statomas dirbtinis su sekėju. Kelmas lengvai pašalinamas, susprogdinant po juo kelias rankines granatas. Panašiai galima būtų akmenį įversti į čia pat iškastą duobę, o jo vieton pastatyti apgaulingą.

Didžiojo karo metu vakarų fronto viename įtvirtintame bare vokiečių artilerija pradėjo labai taikliai šaudyti į prancūzus. Prancūzai suprato, kad vokiečiai kažkur įsirengė gerą sekyclos, bet nieku būdu surasti negalėjo. Tik vėliau, nustumus vokiečius, paaiškėjo. Ilgai ieškoma sekyclos buvo įrengta prancūzų akivaizdoje nukauto arklio odoje. Arklių prancūzai atsitiktinai nukovė dieną, o per naktį vokiečiai iš jo padarė sekyclos. Nieks prancūzų nesusiprato, kad atsitiktinai kritęs arklys tiek daug nuostolių jiems pridarė. Panašiai darydavo ir prancūzai: dieną kautynėse artilerija medį nulauždavo, o naktį pastatydavo tokios pat išvaizdos plieninį tuščiavidurį stuobrį, kuriame sėdėdavo sekėjas su telefono aparatu ir korektuodavo artilerijos ugnį.

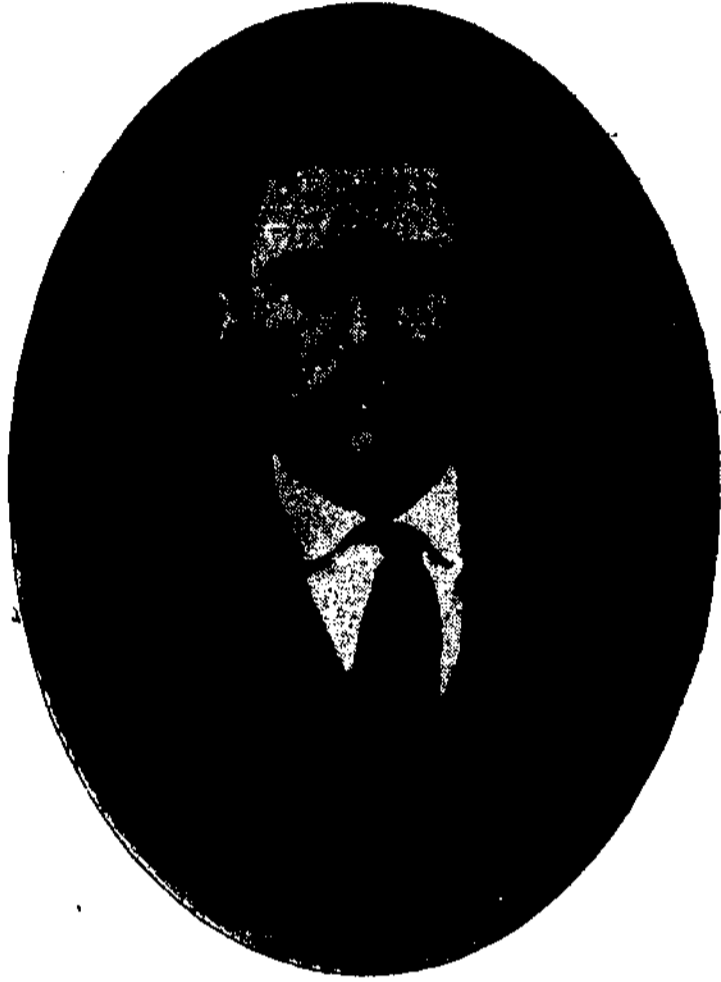
Labai saugias dengtas žemės sekyclos, galima įrengti, panaudojus periskopą. Bet apie jas ir antžemio sekyclos pakalbėsime kitą kartą.

J. Matonis

Nieko nepaisydami stodavo į kovą

Prieš 14 metų lietuvių tauta gyveno sunkias dienas. Greta kitų priešų, mūsų kraštą užpuolė ir vokiečiai - bermontininkai.

Lietuvių tautos jaunuoliai griebsi ginklo ir pasiryžo kovoti iki paskutinio kraujo lašo už savo teises ir tautos nepriklausomybę.

Eil. Jonas Jaraminas

Du radviliškietiški jaunuoliai, vos po 18 metų amžiaus, stoja į Kauno bataliono eiles (dabar 7 p. pulkas) ir ryžtasi kovoti už bendrus tautos reikalus ir savo tėvų žemę — gimtąjį kraštą.

Stipriai bermontininkams isivirtinus Radviliškio rajone, Kauno bataliono viena kuopa, žygiuodama Šiaulių — Tauragės plento linkme atkirsti priešui susisiekimą su užpakaliu ir užkirsti kelią, netikėtai turėjo susidurti su gana stipria bermontininkų pajėga ties Daugelaičių dvaru (nuo Radviliškio per 8 km paliai vieškelį Radviliškis — Šiauliai). Kuopos vadovybė nujausdama, kad dvare gali būti stipresnė priešų pajėga, nusprendė pasiųsti žvalgybą, o kuopą išskleisti manevrinėn rikiuotėn. Prieš išsiunčiant žvalgybą, kuopos vadas kreipėsi į kuopą kas norėtų eiti savanoriais į žvalgybą? Pirmuoju pasisiūlė jaunuolis Jonas Jaraminas. Kuopos vadas nelabai norėjo leisti, kaip labai jauną ir neseniai po ligos. Eilinis Jaraminas prisipykęs prašėsi jį leisti į žvalgybą. Pagaliau kuopos vadas leido. Mūsų žvalgyba, gavusi uždavinį, prisiartinė prie dvaro. Eil. Jaraminas ėjo pirmuoju. Išėjęs dvaro kalvį, Jaraminas paklausė

ar nėra dvare bermontininkų. Kalvis, kaip vėliau paaiškėjo, buvo vokiečių. Kad jis žinojo apie bermontininkų buvimą dvare, abejoti netenka, bet į klausimą atsakė — nėra. Eilinis Jaraminas, patikėjęs ėjo toliau, dvaro rūmų linkme, prisidengdamas alėjos medžiais. Kiti žvalgai ėjo šiek tiek atsilikę ir į šonus išsiskleidę. Žvalgams visai priartėjus prie dvaro rūmų, pasigirdo pro langus šautuvų šūviai. Eil. Jaraminas buvo sunkiai sužeistas į koją per kelį. Didelio skausmo kankinamas, dar bandė spirtis prieš keliasdešimt bermontininkų, besimaišančių po dvarą. Dvaro darbininkai pasakojo, kad nelaimingam besikankinant, vienas vokiečių, pribėgęs, durtuvu dar kelias žaizdas atvėrė. Po to eil. Jaramino vaitojimas kas kartas silpnėjo. Kiti žvalgai, likę nesužeisti, slapstydami pasitraukė iš dvaro. Kuopos kariai, išgirdę dvare šūvius, skubėjo laukais artėti, apsupdami priešą. Puolant dvarą, sukniubo antras jaunas kovotojas, skyrininkas, jaun. pusk. **Gracijonas Sakalauskas**. Kuopos viršila pasakojo, kad bėgdamas iš paskos ir radęs sukniubusį puskarininkį Sakalauską, jau norėjęs jį raginti bėgti, bet kai pavertė ant šono, pastebėjo jį visą kruviną. Tai buvo radviliškietis, jaunas pasiryžėlis, tosios dienos antroji puolancios kuopos auka.

Mūsų kariai, užėmę dvarą, rado kelioliką bermontininkų. Vieni jų spėjo pabėgti, kiti pasidavė, o trejieji tvarte, po šiaudais pasislėpę, lindėjo. Surankioti ir nuginkluoti bermontininkai buvo nusiųsti į bataliono štabą.

J. psk. Gracijonas Sakalauskas

Drąsiųjų pasiryžėlių — karžygių kūnai buvo palikti vietos gyventojų globai.

Tai buvo pirmosios Kauno bataliono (dabartinio 7 p. pulko) aukos. Jie skelbė ūkanotai lietuvių tautai pavasarėlį, bet patys jo nebesulaukė. Tokių pasiryžėlių dėka mes šiaudie turime nepriklausomybę. X

Daugelaičių dvaro tvartų kampas. Toj vietoj, kur sėdi kaimietis, keliais durtuvų smūgiais buvo perdurtas eil. Jaraminas 1919 m. spalio 15d.

Kavalerijos žygis ir postovis

(Žr. „Kario“ 39 nr.).

Pasirengimas žygiui

Gavęs kokį nors uždavinį atlikti, kiekvienas kavaleristas turi tam pasiręngti. Čia kalbu apie tokį uždavinį, kuris tenka raitam vykdyti. Pirmiausia, be abejo, geras kavaleristas pasirūpins savo arkliu, o tik paskui savimi. Tam reikalinga žinoti, kelintą valandą uždavinys turi būti pradėtas vykdyti; valandą turi nurodyti viršininkas, kuris davė įsakymą.

Žinodami išvykimo laiką, turime nuosekliai žygiui pasiręngti; pasiręngimo darbas turi eiti skubotai, t. y. pirmiausia reikia tinkamai išvalyti arklys, patikrinti jo sveikatą (ar nėra postovyje susižeidęs, išbrėžęs ir t. t.), patikrinti kaustymą, pagirdyti ir pašerti. Turime gerai įsidėmėti, kad arklys turi būti pagirdytas ir pašertas ne vėliau kaip 2 val. prieš išvykstant į žygį. Taigi, anksčiau minėtas darbas ir turi būti pradėtas su tokiu išskaičiavimu, kad arklys baigtų būti avižas prieš 2 val. ligi balnojimo.

Neskaitant šieno, po girdymo arklys turi suėsti maždaug trečdalį savo dienos avižų davinio, t. y. apie 1800 gramų.

Arklį pašėrus, reikia paruošti balno krūvis. Tam irgi reikia žinoti, kiek laiko kavaleristas bus kelionėje, t. y. kada grįš į savo dalį, arba kada bus prikoman-diruotas prie kitos dalies, kur gaus maisto ir pašaro. Jei, pav., kavaleristas siunčiamas su pranešimu į svetimą dalį ir numatoma, kad į pulką, eskadroną grįš tik po 30 val., tai jo balno krūvis žymiai skirsis nuo balno krūvio to kavaleristo, kuriuo kelionė truks tik 18 val.

Pirmuoju atveju kavaleristas turės prisirišti prie priešakinio balno lankėlio maišelį avižų ($\frac{2}{3}$ arklio avižų dienos davinio), antruoju — tik $\frac{1}{3}$, nes šiame žygyje jam teks šerti arklys tik vieną kartą, pirmajame — 2 kart. Taigi kavaleristas turi gerai žinoti, kiek laiko užtruks jo kelionė, apie tai jam turi pranešti irgi viršininkas, kuris darė uždavinį.

Žinodamas, kiek laiko truks kelionė, kavaleristas tinkamai ir sudaro balno krūvį, nepamiršdamas mažiausios smulkmenos, kaip, pav., uknuolių, gripų ir tt.

Visa tai dėl arklio. Dabar laikas pagalvoti ir apie save. Reikia pasirūpinti ir sau maisto atsarga;

Taip pakraunami arkliai į vagonus čekoslovakų kariuomenėj

jei vyksti savarankiškai, vienas, reiškia turi gauti sausą maisto davinį: konservų ar lašinių, duonos, cukraus, kavos ar arbatos.

Tik dabar surišamas balno krūvis taip, kaip mokė surišti taikos metu, t. y. atidžiai, tvarkingai, gražiai, neskubom (žinoma, jei nebuvo įsakymo išvykti tučtuojau). Turime atminti, kad nuo gero krūvio surišimo priklauso arklio sveikata, jo ištvermė žygyje, o tuo pat ir duotojo uždavinio tikslus ir savo laiku įvykdymas.

Krūvis parengtas. Dabar lieka tik patikrinti, ar visi arklio šarvai tvarkoje. Taigi, reikia apžiūrėti kiekvienas dirželis, sagtis, grandinė. Jei kas nors negerai, čia pat pataisyti ir visai žygiui parengtas krūvis pakabinti ant gembės, ar padėti sausoje vietoje aukštiekninkas.

Arklys ir balnas parengti. Dabar prie ginklų. Patikrinti karabinas, kardas, pikė: ar švarūs, nesugadinti. Iš ginklininko išgauti, kiek trūksta iki normos, šovinių, granatų, iš sanitarijos puskarininkio pasiimti individualinį pakietą, jei jo neturima.

Pirmomis nepriklausomybės karo dienomis mūsų jaunieji kareiviai į individualinį pakietą žiūrėdavo, kaip į kokią baisią šmėklą: girdi, „ką, jūs manot, ar norit, kad mane sužeistų? O galų gale aš joju tik į brigados štabą su pranešimu, taigi, niekas manęs nesužeis.“

Tie, kurie taip sako, dažniausiai klysta. Atsiminkime tik savo kovos draugą — arkli, kuris tuo tarpu neturi jokio individualinio pakieto. Joji lankais, ar klampia vieta; žiūrėk arklys smarkiai įsidrėskė koją. Nulipi, žiūri: kraujas čiurkšlena, arklys krato koją, pasuka galvą, žiūri, atsidūsta — skauda, trina tau nosį į rankovę, lyg prašydamas: bernuželi, padėk!

Gaila arkliuko, juk su juo gyveni dieną ir naktį, kartu miegi, kartu valgai, kartu visos laimės ir nelaimės valandos. Glostai jį, ramini, kalbini gražiais žodžiais, bet nuo to arkliui nė kiek negeriau — kraujas čiurkšlena. „Po velnių“ — manai sau: „kad čia būtų veterinarijos puskarininkis!“ Bet jo nėra, esi vienas.

Sėsti ant sužeisto ir besiskundžiančio arklio tu neturi sąžinės, nes esi kavaleristas, todėl, keikdamas klampynes, ar spygliuotąsias vielas, atriši kabūras ir trauki iš ten, ką turi: švarius marškinius ar nešvarius autus. Perriši sužeistąją koją — lengviau ant „dūšios“. Arklys dėkingai baksteli tau į petį ir, lyg sako: „Dėkui, dabar drožkime.“ Su lengvesne širdimi sėdi į balną, bet nepagalvojai, kad nuo nešvaraus auto gali žaizda pradėti pūliuoti, gali būti kraujo užkrėtimas.

O jeigu turėtum savo individualinį pakietą, galėtum perrišti arklio žaizdą švarutėliu tvarščiu ir galėtum ramiai prijoti iki artimiausiojo arklių tvarstomojo punkto, iki artimiausios veter. gydytojo ar kariuomenės dalies, kuri turi veterinarijos personalą.

Arklys, balnas ir ginklas sutvarkyti. Dabar turi pats pavalgyti. Atsiminkime: pirmoje eilėje arklys, paskui balnas, vėliau ginklai (jie turi būti visuomet ir visur tvarkoje, todėl tik juos ir statau trečioje eilėje) ir tik paskutinėje vietoje aš pats — kavaleristas.

Visi anksčiau minėti darbai prityrusio ir miklaus kavaleristo (o kavaleristas visuomet turi būti miklus) rankose turi būti atlikti ne kautynių pavojaus sąlygose, ne daugiau kaip per valandą. Taigi, dabar pats nusivalyk, nusiprausk ir pavalgyk. Turėsi dar maždaug 40 min. laiko iki išjosi. Reikia atsiminti, kad, kaip arkliui nesveika išeiti žygin anksčiau negu 2 val. po šerimo, taip kavaleristui ne per daug sveika joti tik ką pavalgius.

Likusį laiką reikia sunaudoti taip: patikrinti, ar arklys visą savo davinį suėdė; tai svarbu, nes, jei arklys nesuėdė savo „porcijos“, stovi galvą nuleidęs — reiškia jam kas tai darosi, jis ne visai sveikas. Tuomet, jei tai dieną, kreiptis ir pranešti savo tiesioginiam viršininkui, jei naktį ir visi miega (po dienos žygio ar kautynių) — kreiptis tiesiog į veterinarijos eskadrono puskarininkį: jis turi nustatyti, ar arklys gali atlikti skirtąjį jam žygį, ar ne. Jei ne — pranešti savo viršininkui.

Dabar lieka tik pabalnoti arklys. Bet balnojimas yra vienas iš svarbiausių kavaleristo dalykų. „Prastai pasiklosi — prastai miegosi.“ — „Prastai pasibalnosi — prastai josi.“ Taigi, reikia balnoti arklys neskubant, atidžiai, išlyginant visas mažiausias gūnios ar pobalnės raukšlėles, patikrinti, ar viskas savo vietoje. Kadangi pilnas balno krūvis sveria apie 30 — 35 kg, tai vienam jis pakelti ir taisyklingai uždėti arkliui ant nugaros gana sunku ir nepatogu, o be to, balnas dažniausiai uždėdamas blogai ir dėl to arkliui nugara primušta.

Kai kurių valstybių kavalerijoje balnoti arklys pilnu balno krūviu vienam raiteliui tiesiog draudžiama, žinoma, jei čia pat yra daugiau žmonių. Todėl balnojant arklį, reikia pasikviesti draugas talkon, ar paprašyti grandinį ar skyrininką, kad tiesiog paskirtu vieną žmogų padėti pabalnoti.

Naktį, kai išskyrus budėtoją ir tvarkinį, visi miega, pabalnoti arklį turi padėti arklidės budėtojas ir tvarkiniai.

Ypatingai atidžiai reikia balnoti arklys naktį. Tamsoje balnojant, nieko gero neišeis, todėl būtinai reikia, kad kas nors pašviestų su žibintu. Čia, be abejo, irgi turi padėti budėtojas ir tvarkiniai.

Šitaip yra, išjojant iš savo dalies. Bet labai dažnai kavaleristui teks atsidurti svetimoje dalyje, arba net rengtis tolimesniam žygiui iš postovio pas vietos gyventoją. Jei tai savam krašte, tuomet labai lengva: reikia tik paprašyti pilietį, ir jis mielai padės; svetimame krašte vienas kavaleristas retai bus siunčiamas. Jei tai atsitiktų, toks kavaleristas turi pasirinkti postovio vietą (didžiajam poilsiui, kad pagirdytų ir pašertų arklių) nuošaliai nuo gyvenamų vietų, arklio nenubalnoti ir pačiam visą laiką būti pasirengusiam paleisti į darbą ginklą ir šokti į balną.

Poilsis

Išjojus iš postovio vietos, išsyk reikia joti plačiu žingsniu — duoti arkliui „įsisiūbuoti“, t. y. duoti jam galimybės palaipsniui įtraukti darban visus raumenys ir kvėpavimo organus. Taip pajojus 2—3 km. reikia nultipti, vėl patikrinti balnojimą, priveržti pavaržą, kuri per tą laiką žymiai atsileido, arklio pilvui sumažėjus, patikrinti kaustymą. Dabar vėl galima sėsti ir

joti toliau keičiamuoju aliuru (Žiūrėk: „žygio greitis“ „Karys“ 39 nr.).

Jei dėl kokių nors priežasčių, prajojus 2—3 km sustoti negalima, tai būtinai reikia tai padaryti, pirmą sykį riščią pajojus, kai pavarža dar daugiau atsilaidžia.

Toliau, normaliai žygiuojant, reikia maždaug kas 2 val. sustoti trumpam poilsiui. Šiam poilsiui vieta reikia pasirinkti arčiau vandens: ežerų, šulinių, bet geriausiai prie kokio nors upelio. Tekantis vanduo visuomet švariausias ir sveikiausias.

Sustojus poilsiui, visuomet nulipama nuo arklio. Kiekvienas eilinis turi patikrinti savo žirgo kojas: ar jos neįbrėžtos, jojant klampiomis vietomis, ar visos pasagos yra, ar jos kartais nekliba. Dėl šio dalyko tučtuojau turi būti pranešta savo tiesioginiam viršininkui, kuris, be abejo, nieko nedelsdamas, iššauks būrio kalvį, ir pasaga bus tinkamai prisegta.

Mažasis poilsis

Jei aplinkybės patogios, mažajame poilsyje patariama atleisti pavaržas, bet nekuomet neužmirškim, jei jojame atskirai, vieni, be viršininkų, kad, užmiršus patraukti pavaržą (čia turiu galvoj paskirus raitinikus) galima atsidurti labai nemalonioje ir net, kartais, juokingoje padėtyje. Taigi, prieš dėdami koją į kilpą, gerai pažiūrėkime, ar balnas savo vietoje, ar pavaržą tinkamai pritraukta, ar kilpdiržiai tvarkoje.

Žygyje, kur tik galima, kur tik yra pakankamai švaraus, sveiko vandens, reikia duoti arkliui atsigerti. Jei oras vėsus, arklys ne per daug sušilęs, galima nultipti nuo jo, išžaboti ir duoti gerti, kiek jis nori. Bet labai karštame ore, kai arklys savaime daug prakaituoja — daug gerti nesveika: tuomet reikia duoti arkliui gerti per žabokles, visai nenulipant nuo jo. Tuo būdu mažai bus sugaišta, o arkliui labai malonu suvilgyti burną ir vidurius šviežiu vandenėliu. Vienu ir antru atveju arklį pagirdžius, reikia pajoti šiek tiek riščia.

Kodėl taip yra, manau, visiems aišku, nes veterinarijos karininkas pamokose gerai turėjo įkalti kiekvienam kavaleristui, kaip dirba arklio vidaus organai.

Kaip ten bebūtų, kiekvienas kavaleristas turi visuomet ir visur pirmoje eilėje rūpintis savo arkliu, nes be arklio jis bejėgis.

(Galas)

S. B.

Kuriems pradėti?

Bendro klubo ir sanatorijos reikalingumas liktiniams jau seniai jaučiamas, apie ką paskiausiai kelius kartus buvo rašyta „Karyje“ ir raginta šiuo reikalu susirūpinti. Tačiau iki šiol nieko dar nebuvo daroma ir negirdėti, kad kurios nors dalies liktiniai būtų jau ėmęsi iniciatyvos padaryti pradžia.

Kad, iš tikrųjų, šis reikalas greičiau būtų apsvarstytas ir kad „Kario“ Nr. 40 viršilos B. I. paškelbtas raginimas: „Tad nedelskime“ nebūtų vėl užmirštas, vienos kurios Kauno dalies liktiniai turėtų gauti savo viršininkų leidimą pasikviesti kitų dalių liktinius ir šiuo reikalu pasitarti. O tai, mano nuomone, galėtų padaryti aviacijos liktiniai, nes jų, rodos, ir skaičiumi daugiau, negu kitų dalių, o be to, turi tinkamą būstinę susirinkimui.

Kadangi iš karto klubą ir sanatoriją steigti neįmanoma, tai tuo tarpū reikėtų susirūpinti tik klubo steigimu, nes sanatorija naudotis galima tik vasarą, o klubą visuomet. Be to, iš klubo daugiau ir pajamų bus. Tai labai svarbu pradžia.

Svarstant bendro klubo steigimo reikalą, reikėtų daugiau galvoj turėti visų liktinių reikalai, o ne vien tik Kauno įgulos, nes provincijoje gyvena liktiniai, gal būt, daugiau jaučia klubo reikalingumą. Mat, jiems klubas būtų naudingas ne vien tik pasilinksminimams ar tarpusavio susipažinimui, bet ir kaip apsistojimo bei nakvynės vieta. Juk atvykusiems į Kauną (o atvyksta su reikalais iš įvair. dalių, galima tvirtinti, kiekvieną dieną) landžioti po nelabai „aukštos markės“ viešbučius net neleistina, geresniuose brangoka, o jei vykti šiaip į kokią dalį, žinoma, nakvynę ar valgi visada gausi, bet jauties, kad tau padarė tik malonę.

Taip pat reikėtų rimtai apsvarstyti ir kurioje vietoje būtų patogiausia klubą steigti. Jei jau tikrai negalima būtų gauti būstinės (iš numatomų pajamų) centre, tai tuomet reikėtų galvoti, kaip jau buvo siūlyta, apie Šančius. Pirmiausia reikėtų sužinoti, gal būtų galima gauti 3—4 kambariai Lietuvos Karininkų Ramovės rūmuose už netaip jau brangią nuomą. Pradžiai tokios būstinės užtektų.

Tokioj vietoj įsteigtas klubas ne tik iš provincijos atvykusiems bus parankus aplankyti, bet ir patiems Kauno įgulos liktiniams, nes miesto centre ir visus kitus reikalus galima bus atlikti klubo aplankymo proga, negu visiems (ir ne Šančiuose gyvenantiems) vykti į Šančius ir tik vien į klubą.

Klubo vadovybė turėtų užsibrėžti tikslą ne vien tik pigiai tiekti užkandžius, ruošti pasilinksminimus, bet būti liktinių auklėjimo, jų kultūrinių bei kitų reikalų rūpinimosi centru.

Su tokiais tikslais klubo naudingumas turėtų būti suprantamas visiems. Todėl jo pagrindines pajamas turėtų sudėti visi liktiniai (taip pat ir civil. tarnaut., jei jie panorėtų prisidėti prie jo steigimo ir juo pasinaudoti), išskaitant jiems (kaip išskaičiuojama karininkams L. K. Ramovės naudai) po 1% nuo pagrindinės algos. Tas 1% jokio apsunkinimo liktinio biudžetui nesudarys, o pajamų būtų gražių. Pavyzdžiui, jei liktinių būtų 100 asmenų, tai iš jų kas mėnesį būtų surinkta $90 \times 100 = 9000$ lt. (imama v. p. alga, nes ji yra tarp j. p. ir viršilos algos), o norint sužinoti, kiek

visi sudėtų, reik paimti liktinių tik apytikris skaičius, ir pajamos bus matomos. Tačiau, reikia tikėtis, kad klubą įsteigus centre, bus pajamų ir iš kitų šaltinių, kaip balių, bufeto ir kit., daugiau negu klubui esant kur priemiesty. Tuo būdu sudarant klubo pajamas, netrukus atsirastų gryno pelno, o vėliau turėtume, be abejonės, iš ko steigti ir sanatoriją, kuri taip pat visiems bus labai naudinga, ypač tiems, kurie nuolatos gyvena mieste ir neturi kur į kaimą išvykti.

Tad, aviacijos liktiniai, nepašyktėkit triūso padaryti pradžia būsimai „Lietuvos liktinių puskarininkių ramovei“, o vėliau ir sanatorijai. Tie, kurie tikrai įvertins tokios ramovės reikalingumą, tikrai bus jums dėkingi, o mūsų kariška vyriausybė, reikia tikėtis, kliūčių nedarys, bet gal dar parems.

V. p. St. Vilinskas

Nepriklausomybės kovų atsiminimų reikalu

Jau keliolika metų praėjo nuo didžiųjų kovų, kurios mums laisvę suteikė. Jau ne vienas tų kovų dalyvis nuėjo amžinybėn, o kartu su jais ir to laikotarpio įvykių smulkmenos. Jau ir taip daugelis smulkmenų nublukę, pamiršta, o praeis dar keli, keliolika metų ir daug gražių įvykių, didvyriškų nuotykių, pilnų pasiryžimo ir tėvynės meilės, išnyks.

Kad taip būna — mums ne pirmiena. Kai baigė nykti pasakos, dainos ir k., subruzdome rinkti, bet ir ne taip, kaip reikėtų; baigia išmirti senieji, ėję baudžiąvą, knygnešiai, aušrininkai — pradėjome rinkti žinias apie tą laikotarpį ir t. t. Kai baigs išmirti kovotojai dėl nepriklausomybės — tada gal susiprasime rašyti ir rinkti atsiminimus.

Tiesa — viena ar kita proga tokių atsiminimų parašoma, bet tai labai maža dalelė visų įvykių, kurie tais laikais buvo.

Kad mūsų kovų smulkmenos neišnyktų, reikėtų kam nors pasirūpinti surinkti kuo daugiausia kovų dalyvių atsiminimų, nežiūrint ar tai buvo aukštas karininkas ar eilinis kareivis, partizanas, bei šiaip paprastas pilietis.

Sakytas laikotarpis buvo gausus įvairiais nuotykiiais. Visiems užteko įdomių, reikšmingų momentų pergyventi. Tas pat ir apie okupacijos laikus.

Kas negalėtų pats parašyti, tai galėtų padaryti mokas kaimynas, mokytojas, moksleiviai. Reikia visus paraginti rašyti. Kas būtų įdomesnio — būtų galima išleisti atskiromis knygomis, kita liktų kaip istorinė medžiaga.

Nelaukime, kaip su knygnešiais, baudžiauninkais, kuriems baigiant išnykti subrusta rašyti jų veikla ir atsiminimai...

L. L. Iš Pašešupio

Mūsų skaitytojų balsai

Mylimas „Kary“!

Lig šiol neturėjau tvirtos valios, buvau blaškomas, lyg audroj laivelis. Kovoju su savimi, tik kažin kodėl toji kova nelabai vyko. Nutariau parsikviesti „Kari“. Tu, „Kary“, padarei iš manęs tikrą lietuvį — patriotą, žmogų — ne vergą. Dėkingas už tai. Kol būsiu gyvas, Tu mūsų namuose būsi mylimiausias svečias.

Tavo skaitytoju šeimos narys S. Taunys

Lietuvos skautai

(15 mł. sukaktuvių proga)

Skautystės idėja gimė 1899 — 1900 metais, anglų - būru karo metu. Tada Afrikos tyrų gilumoje būrai apsupo Mefekingo miestą, kurio igulos viršininku buvo anglų pulkininkas Robertas Baden - Powel'is. Pačiu sunkiuoju apsiausties metu R. Baden - Powel'is suorganizavo 12 — 16 metų berniukus, kurie, kiek pamokytį, gana sėkmingai ėjo ryšininkų, sanitarų žvalgų ir kitas pareigas. Mat, Baden - Powel'is jau daug anksčiau buvo pastebėjęs, jog berniukai, vos tik tai išmoke vaikščioti, tuojau ima pamėgdžioti ir vaidinti kareivius, kautynes, indėnus, kaubojus, traperius, kontrabandininkus ir t. t. Tie jo stebėjimai, patyrimas ir pažinimas kitų auklėjimo teorijų jam davė progos sukurti naują praktiško jaunimo auklėjimo teoriją, skautystės sistema vadinama.

Patsai Robertas Baden - Powel'is skautystę taip apibrėžia: „skautystė, trumpai tariant, yra žaidimas „trageriais ir pionieriais“, bent iš savo paviršiaus. Tačiau, tojo žaidimo malonumas, patraukdamas į save jaunuolius, ragina juos imtis tokio darbo ir verslo, kuris turi jiems auklėjamos reikšmės ir vertės. Taigi, skautystė nėra paprastas žaidimas, bet ji yra didelė auklėjimo sistema ir priemonė“.

Skautystei rūpi išauklėti tvirto ir gero būdo žmogų. Turėdamas eilę pavyzdžių apie garsius žmones, jų didelius darbus, Baden - Powel'is sako: „Taigi, matome, jog būdas, bet ne knygų mokslas, kad ir kaip jis būtų vertingas, kaip priemonė, laiduoja sėkmingą gyvenimo karjerą. Mums reikalingi vyriški žmonės sėkmingam tautos gyvenimui, žmonės kupini garbės ir pareigos jausmo, kurie moka tvarkytis, moka energingai dirbti, patvarūs, netgi blogiausiose aplinkybėse, supranta atsakomybę už savo lavinimąsi ir savo sveikata, naudingi kitiems, taupūs, blaivūs, dori ir teisingi“.

Angliškas žodis **the scout** reiškia karo žvalgą, kuris žvalgo, suseka priešo kariuomenę, jos sustatymą, jėgas, sudėtį ir sumanymus bei vylus. Šis žvalgas moka įvairiais būdais signalizuoti. Reikalui esant, jis turi sugebėti būti pionierium, slaugytoju, sanitaru, pasiuntiniu, ugniagesiu. Jis turi žinoti visus girių užkampius, lindynes ir kelelius, kuriais gali ir diena ir naktį išvesti kariuomenės dalį. **The scout** taip pat yra apsukrus, drąsus, sumanus ir igudęs medžiotojas, užgrūdintas darbu ir vargai.

Salia karo reikšmės, skautas turi plačią prasmę ir taikos žvalgo. Skautas vadovauja kitiems, tarnauja pionierium, kerta ir valo kultūrai bei civilizacijai nepereinamus kelius išminties, pasiaukojimo ir didvyriškumo bei riteriškumo pavyzdžiu. Tos visos savokos, bendrai paimtos, reiškia skauto tipą: karo žvalgas, kultūros bei mokslo pionierius, žmonijos gerovės žvalgas, jaunas šių dienų riteris, viso pasaulio draugas, savo noru pasiaukojęs artimui tarnauti. Skautas veikia, dirba, trūsiasi visose gyvenimo srityse ir sąlygose, bet kurioje kultūrinio ar visuomeninio darbo dirvoje, kur tik jo tautos bei visuomenės gerovė reikalauja. Skauto idealas — karys, nes nuolatos stovi po savo tautos vėliava, supranta savo pareigas, ir moka ne tik tai sudaryti darbo programą, bet ir vykdyti ją.

Lietuvoje skautų organizacija įsteigta 1918 m. lapkričio 1 d. Vilniuje. Jos įsteigėju yra mūsų kariuomenės ats. kpt. P. Jurgelevičius. Ši organizacija greitai augo. Netrukus jos skiltys, o vėliau ir draugovės įsisteigė Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje ir kitur. Jau iš pačių pradžių Lietuvoje skautai buvo palankiai sutikti. Anuo laiku ėjo ginklų kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės. Skautai čia nemaža pasidarbavo, aktingai žvalgydami priešo pozicijas. Šis pavojingas ir atsakingas darbas buvo kukliai, tūliai varomas, tačiau okupantai į tai atkreipė akis. Pirmaisiais Vilniaus skautais, be kpt. Jurgelevičiaus, dar minėtini: mjr. Kraunaitis, mjr. Mačiūka, mjr. Valušis, leit. Jakučiūnas (žuves), Umbrasas, Aleksandravičius, Čečeta, Penkaitis, Uždavinys, ltn. Valteris, Ropė ir kt.

Lietuvoje skautystė daugiausia plėtėsi mokyklose. 1924 m. Lietuvoje buvo 1147 skautai, 1928 m. — 3000, o dabar jų yra apie 12 000.

1930 m. spalio mėn. 1 d. mūsų vyriausybė išleido Lietuvos skautų sąjungos įstatymą. Pagal šį įstatymą, Lietuvos skautų

sąjunga yra vienintelis Lietuvoje visuomeninis susivienijimas, kuris turi tikslą pagal Roberto Baden - Powel'io skautystės sistemą auklėti jaunimą dorais žmonėmis ir naudingais Lietuvos piliečiais. Lietuvos skautų sąjunga yra švietimo ministerio žinioje.

Lietuvos skautų šefu yra Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, jo pavaduotoju — dr. Jurgis Alekna ir vyriausiuoju skautininku — pulk. Juozas Šarauskas.

Berniukas ar mergaitė, įstoję į skautų organizaciją, iš pradžios laikomi kandidatais. Susipažinę su skautų įstatais bei tvarka ir įgiję reikalingų žinių bei patyrimo, išlaiko egzaminus į trečiąjį laipsnį ir iškilmingai duoda tokį pasižadėjimą: „brangindamas savo garbę, aš pasižadu visomis jėgomis tarnauti Dievui ir Tėvynei, padėti artimui ir vykdyti skautų įstatus“. Kiekvienas skautas griežtai turi laikytis vadinamojo geležinio įstato, kuris sako, kad skautas sąžiningai vykdo visas savo pareigas. Vėliau skautai gali būti pakeliami į aukštesnius laipsnius.

Skautų programoje daug reikšmės teikiama praktiškiems darbams. Skautas, be anksčiau paminėtųjų savybių, turi mokėti įvairius mazgus rišti, signalizuoti, pėdsakus sekti, greitai ir tiksliai miške ar svetimoje vietoje susiorientuoti, mokėti surasti pasaulio dalis pagal kompasą, laikrodį, žvaigždes ir pagal įvairius kitokius gamtos reiškinius. Skautas turi mokėti plaukti, fotografuoti, rūbus susilopyti, valgyti išsivirti, palapinę pastatyti ir t. t.

Visų šių praktiškų dalykų skautai mokosi iškilose ir stovyklose. Jos daugiausia būna vasaromis. Kiekvienas skautas stengiasi nors vieną vasarą pabuvoti stovykloje.

Nuolatiniams ir greitai mūsų skautų augimas rodo, kad Lietuvoje skautybės idėja rado gerą dirvą. Kaip pirmieji Vilniaus skautai aktingai dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės kovose, taip dabar mūsų skautai, jau ne dešimtimis, bet būriais, dalyvauja visos tautos rengiamame žygyje į Vilnių.

J. Senkus

MOKOMĖS IR KOMANDUOTI

Karo mokslo pamokos mums, zarasiškiams, yra labai domios. Ką klasėje sėdėdami „iškalame“ iš statutų, tą kitą pamoką įvykdome — lyg pakartojame praktiškai. Tai mums duoda daug naudos ir palengvina dėstomą pamoką atsiminti. Karo mokslo pamokos metu gyvename tikrai kariškai. Yra paskirti skyrininkai, dežurai, kurie ir prižiūri visą tvarką bei nurodo. Leista ir raportus rašyti. Kai kurie jau mėgino rašyti, bet dar gal nepadavė instruktoriui.

Paskiausiai turėjome pamoką apie komandavimą. Rodos, visai lengvas dalykas, bet ne taip jau lengvai sekasi. Mat, reikia įpratimo. O mums tai kirtis ne ten iššoksta, tai balsas netinkamas. Bet nenusimename. Pasipraktikuosime ir mokėsime. **IR MES DIRBAM**

Kariškas parengimas Kybartų „Žiburio“ gimnazijoje jau ėjo į normalias vėžes. Dabar vieni mokomės statutus, kitį atliekame veiksmus su šautuvais, o kiti, aštuntokai, einame net instruktorių pareigas. Mūsų instruktoriui ats. kpt. Dumčiui prižiūrint, aštuntokai moko V klasę kariškų veiksmų. Dar šiais metais instruktorius vadovaujami ketiname suruošti ekskursiją į Kauną, kur apžiūrėsime karišką įstaigą.

Žodžiu, mūsų gimnazijoje kariško parengimo pamokos su noru lankomos.

Roda-Roda

PANEVĖŽIO MOKSLEIVIAI DOMISI KARIŠKOM ŽINIOM

Panevėžio vyrų gimnazijos moksleiviai labai domisi karišku mokslu. Kiek teko su jais išsišnekėti, tai kiekvienas jų sakosi, kad baigę mokyklą norėtų tarnauti kariuomenėje, ar pastoti į kariūnus-aspirantus. „Kari“ jie laiko įdomiausiu ir mėgiamiausiu laikraščiu. Pirmadienį, susirinkę į gimnaziją, tuoj pertraukų metu stengiasi kiekvienas sugauti ir pirmiausia žiūri moksleivių skyrių, o vėliau skaito straipsnius apie karybą ir laimėjimus karo technikos srity.

— Panevėžio monteriu mokyklos berniukai labai mėgsta draugautis su kariais. Sutikę pažįstamus kareivius, su jais šnekasi apie karių mokslą, karo techniką. Jiems įdomiausias atrodo manevrų metas. „Karys“ ir jų tarpe yra nuoširdus draugas. Dažnai susitike klausia: „ar neturit senų „Kario“ numerių, taip įdomu būtų paskaityti“.

J. gir.

IR MOKSLEIVIAI PRADĖJO SKUDUČIUS ATGAIVINTI

Mokslo metams prasidėjus, atkeltas į Kauno „Aušros“ berniuku gimnaziją skudučių mylėtojas, mokyt. Paliulis, pradėjo uoliai plėsti tą senovišką lietuvių muziką mokinių-skautų tarpe. Jo rūpesniu sudarytas skudutininkų būrelis spalio 9 d. išvakarėse gražiai pasirodė radiofone per skautų pusvalandį.

Karo mokslą dėsto, kaip ir pernai, du instruktoriai. Praktiškai užsiėmimai atliekami reguliariai kas savaitę. Pablogėjus orams, manoma grįžti prie teorijos.

Balys Gendvilas

VILKAVIŠKIO MOKSLEIVIAI INTENSYVIAI DIRBA

Vilkaviškio valdžios gimnazijoje kariško paruošimo pamokos eina intensyviai. Šiais mokslo metais numatoma karo mokslo programą visą išėti ir be to, dar kariškas žinias pagilinti. Šiais mokslo metais V ir VI kl. jau spėjo apžiūrėti pulko karvelyną (reikia pastebėti, jog šeštokai matė ją antrą kartą), kur kpt. Tarasonis suteikė idomių žinių apie karvelių tikslą, uždavinius ir t. t.

Toliau, kiekviena savaitę, ketvirtadieniais, VI — VIII kl. būna popietinės kariško paruošimo pamokos. Per jas gauname pašaudyti, susipažįstame su šaudymu sportu, tankinės rikiuotės pavyzdžiais ir kitokiais kariui žinotiniais dalykais. Spalio 12 d. kpt. Tarasonis išmokė mus tankinės rikiuotės ir davė pašaudyti. Rezultatai geriausi.

VILKAVIŠKIO KARIŠKO PARUOŠIMO MOKSLEIVIŲ CHARAKTERISTIKA

Pentokai kariškame paruošime dar „naujokai“ arba kitaip tariant, „jaunieji kariai“. Aiškinant šautuvo dalis ir jo sudėti, išsižioje klausosi ir be galo stebisi „stebuklais“.

Šeštokai kariškame paruošime vidutinį vaidmenį vaidina. Jie labai kritiškai žiūri į karo mokslą ir išnaudoja kariško mokslo žinias, pritaikdami jas praktikoje.

Septintokai — karo mokslo veteranai. Gabūs strategai ir dainininkai. Neblogai komanduoja.

Aštuntokai — gimnazijoje kariško paruošimo „profesorai“. Ruošiasi patekti į aspirantų eiles ir svajoja apie karišką gyvenimą.

Baugus — Tinavičius

METINĖ SKAUTŲ ŠVENTĖ KYBARTUOSE

Spalio 15 d. Kybartų skautai minėjo pirmosios skautų draugovės įsikūrimo 8 metų sukaktį. Šventėn buvo atvykę vyriausias skautininkas pulk. Šarauškas, lydimas skaučiu atstovės pask. Bartininkaitės ir pask. į ltn. Valevičiaus, buvo svečių ir iš Vilkaviškio tunto.

Šventė turėjo tris dalis, sekant skautų šūkiu: „Dievui, Tėvynei ir artimui“. Pirmoji dalis buvo pradėta šventės išvakarėse išpažintimi ir baigė pamaldomis sekmadieni. Antroji ir trečioji buvo sujungtos į viena ir pradėtos 15 val. Gimnazijos salė prisirinko pilnutėlė tėvų, Kybartų visuomenės, mokinių.

Po iškilnių atidarymo skaityti įsakymai ir kandidatai davė įžodį. Po to kalbėjo į susirinkusius vyr. skaut. pulk. Šarauškas, plačiai apibrėždamas skautų ideologiją ir jų reikšmę. Paskui buvo sveikinimai ir po jų pasilinksminimas. Vėliau visus dalyvius skautai pavaišino arbatėle.

Kybartuose skautų užuomazgos reikia ieškoti 1922 m. pavasari, bet kuri laikta ten veikimas buvo silpnas, nes dirbo jaunieji be patvrimo ir žinių. Tik prieš 8 metus, kai skautus paėmė savo globon mokytojas Kizevičius, skautai Kybartuose labai sėkmingai ir gražiai veikia. Narių turi per 160. Daugelis yra stovyklavę, buvę Palangoj.

Pažymėtina, kad didelės paramos skautams teikia skautams remti draugijos Kybartų skyrius, kurio pirmininku yra Kybartų miesto burmistras p. Saurusaitis. V.

ŠAULIŲ MANEVRAI GIEDRAIČIŲ RAJONE

Spalio mėn. 1 d. Giedraičių rajone buvo Ukmergės rinktinės šaulių manevrai. Tą dieną žmonių Giedraičiuose buvo prisirinkę labai daug, daugiau kaip paprastai. Šauliai išsirikiavo aikštėje. Čia buvo pasakytas paraginamas žodis. Buvo priminta, kad tie nepriklausomybės kovų žygiai būtų pavyzdžiu visiems lietuviams. Po to, šauliai, gražiai pražygiavę iškilnių maršu pro aukštuosius svečius ir vadovybę, nuvyko manevruoti. Manevrus žiūrėjo plačioji visuomenė ir sekė šaulių sąjungos viršininkas. Manevrams vadovavo 1 p. pulko karininkai ir atsargos karininkai. Manevrai praėjo gana sklandžiai. D-a

PADEMARKLINIJO ŠAULIAI MANEVRAVO

Spalio mėn. 4 d. Lazdijuose buvo IX rinktinės 3 ir 4 šaulių kuopų manevrai. Mėlynieji puolė raudonuosius, kurie isitvirtinę prie Šventazerio esančiose aukštumose gynėsi. Manevruose, be šaulių, dalyvavo ir pas. policijos mokomas būrys.

Manevrus nagrinėjant kalbėjo vadovai, tarpininkai ir pagaliau rinkt. vadas, kuris pabrėžė ypatingą ir didelę manevrų reikšmę mūsų pafrontės rinktinei, kuriai pirmučiausia gali tekti susitikti su lenkais vaduojant pavergtą kraštą.

Dzūkas

MOKSLEIVIŲ ŠAULIŲ BŪRYS

Aukšt. technikos mok. kariško parengimo instruktoriaus kpt. Jančio iniciatyva įkurtas moksleivių šaulių būrys šiemet išengė į antruosius darbo metus. Pernai buvo surengta keltas ekskursijų į kariškas įstaigas susipažinti su kariškais dalykais. Būrys dalyvavo manevruose, atliko kovos ir manevriniais šovimais šaudymus ir kt. Moksleiviai — technikai mielai stoja į šaulių eiles.

Ad. Kelmas

GRAŽI PRADŽIA

Spalio 15 d. Tauragnų (Utenos apskr.) šaulių būrio visuotinis susirinkimas nutarė įsigyti sklypą ir pasistatyti namus. Išrinktas namų fondo komitetas čia pat darba pradėjo ir surinko apie 500 litų pinigais ir pasižadėjimais. Būrys tikisi susilauksias paramos iš Tauragnų apylinkės kilusių inteligentų — karininkų, valdininkų, kunigų, kurių priskaitoma apie šimta.

Be to, susirinkime nutarta įsteigti Tauragnuos šaulių ugniagesių komandą.

Juškoniškis

Laisvi judesiai tyrame ore.

Kaplano foto

Žarstosi lapai geltoni

Skrenda rugienos, liekasi kloniai,
Topolių kupetos.

Sėdim balnuose broliai-ulonai, —
Žvilgsniai granitą sutrupintų.

Vėjas nušvilpia rudenio gaida,
Gluosniai jau lankstosi rudeniū;
Vargo nežinom, dirbt nesibaidom —
Jėgas užgrūdinę.

Juodbėrių šuoliais vieškeliai dunda,
Žarstosi lapai geltoni...
Širdys nežino lepšiško skundo,
Šypsenos lūpose manijas.

Širdį paglosto džiaugsmo jutimas —
Laisvi žygiuojame tėviškėj,
Lūpos išaudžia viesulo rimus —
Dūžta daina pakelej miške.

Skrendam per laukus, jojam giružė,
Sesė pasveikina klonyje;
Vėjas nudraskė klevo drabužį —
Žarstosi lapai geltoni...

Jonas Docius

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

DVIEJŲ DIENŲ GRUPĖS MANEVRAI

Spalių mėn. 11 ir 12 d. 4 artil. pulko viena grupė atliko puolamųjų ir ginamųjų kautynių manevrus, panaudodama visas ryšių priemones: telefoną, pašto karvelius ir ryšių šunes.

Puolimo tikslas — pasiekti nustatytą ribą į pietus nuo Vilkaviškio apie 18 — 20 km ir paremti ten su priešu besikaučiantį šaulių batalioną, kol atvyks galingesnės kariuomenės jėgos, be to, praveisti mobilizaciją, paskelbus karą.

Po 8 — 10 km žygio nustatyta linkme grupė perėjo kautynių tvarkon ir kiekvieną sutinkančią aukštumą bei kitą vietą, kurioje galėtų slėptis prasiveržęs priešininkas, ėmė tik gerai išžvalgius. Teko nuolat keisti naujas pozicijas ir kilnoti ryšius ir pabūklus. Tačiau noras ir pasiryžimas gana sėkmingai vedė prie tikslo ir Bartininkus pasiekė lygiai nustatytą valandą. Čia ir pasibaigė puolimo tikslas.

Kitą dieną iš Bartininkų grupė vėl manevrų tvarkoj vedė stabdomąsias kautynes lig savo nuolatinės stovyklos. Tai antrasis manevrų tikslas. Visi manevrai praėjo labai gerai ir turimos ryšių priemonės gana pakankamai atliko savo uždavinius, nes per abi dienas pašto karveliai į stovyklą nešė reikalingus pranešimus, o šunes laikė ryši. Šios ryšių priemonės manevruose buvo pirmą kartą panaudotos, tačiau neapvyly savo paskyrimo, nes nė vienas karvelis nenuklydo.

TOBULINA KINO

Šiomis dienomis 4 art. pulko kinas įsigijo kinofilmų užrašams prie filmų rodyti žymiai tobulesnį ir geresnį aparatą. Šiam aparatui aptarnauti pakaks tik vieno žmogaus, kuris reguliuos leidžiamą per jį juostą. Buvusiam reikėjo trijų.

Užrašai jau nebe ant stiklų užrašyti, bet kaip ir filmas ant tokios pat juostos. Jis žymiai ryškiau matyti ir geriau derinasi ekrano garsiakalbių kalbos garsams. Seniau, susikūlus stiklams, kartais trūkdavo ištisų sakinių, arba net ir posakių, be kurių sunku būdavo filmos turinį ir šiaip mintis tiksliai suprasti. Taip pat jie būdavo sunku suderinti kalbos momentams, neryškiai atsispindėdavo ekrane ir taip gana daug atsitikdavo įvairių trūkumų, kurie tik mažino pačios filmos vertę, nes veikdavo jautrius ir įtemptus žiūrėtojų nervus. Šis aparatas bus vertingesnis tiek pačiam kinui, tiek jo lankytojams.

Benas Jablonskis

IDOMI KARIŲ EKSKURSIJA

Pereitą savaitę 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko viršilos ir puskarininkiai, atlikdami šiuo metu savo ramovės planą, sūfengė į Kaune esančias įmones kelias ekskursijas, kurioms vadovavo ramovės prižiūrėtojas kpt. L. Leknickas. Per ekskursijas apžiūrėjo Volfo - Engelmano alaus bravorą ir smulkiai susipažino su šios įmonės įrengimu, o įmonės savininkas ekskursantus (50 asmenų) pavaišino alumi. „Tilkos“ (saldainių ir šokoladų fabriko) direktorius Kaminskas ekskursantus smulkiai supažindino su fabriko įrengimu ir pavaišino saldainiais ir šokoladais. Aplankius Šmidto - Vailokaičio fabriką, ekskursantai taip pat buvo mielai sutikti ir supažindinti su šio fabriko veikimu. „Drobės“ fabrike, iš kurio daugumas karių perka medžiagą, ekskursantams išrodė visą įmonės įrengimą ir jos veikimą. Ekskursantai taip pat aplankė Geidriko vaisvandenių dirbtuvę — „Šaltinį“. Aplamai, visiems ekskursantams ir jų vadovui aplankytos įmonės sudarė gero įspūdžio.

GRAŽI IR IDOMI PASKAITA

Spalių 14 ir 15 d. 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko kariams kpt. Šlekys, buvęs su V. D. Universiteto studentais ekskursijoje po Vokietiją, Čekoslovakiją, Austriją ir Italiją, laikė dvi ilgas paskaitas. Prelegentas, iliustruodamas kino paveikslais, papasakojo kariams savo kelionės įspūdžius po minėtus kraštus, paliesdamas tu šalių gyvenimą, kultūrą, gamtą ir krašto santvarką. Kpt. Šlekio paskaita ypatingai sudomino kareivius, kurie maža tebuvo girdėję apie kitų kraštų gyventojus ir maža kur matę tu kraštų vaizdus. Tolygi paskaita kareiviui atstoja kelias knygas, ir tokių paskaitų jie nepaprastai laukia.

A. Mu—kas

ORGANIZUOJASI ATSARGOS KARININKAI

Spalių mėn. 8 d. Vilkaviškio valdžios gimnazijos rūmų salėje buvo Vilkaviškio apskrity gyvenančių atsargos karininkų steigiamasis skyriaus susirinkimas. Į valdybą išrinkti: ats. mjr. Bagdonavičius, ats kpt. Dumčius, ats. kpt. Žemaitis ir ats. į ltn. Prikočkis.

Pasiųstos sveikinimo telegramos: Resp. Prezidentui, krašto apsaugos ministeriui ir centro valdybai.

Ant. Umbr.

ŽUVUSIŲ DIDVYRIŲ PAVEIKSLAS AVIACIJOJ

Karo aviacijos sargybų kuopos eil. Petras Dzidzevičius yra pasižymėjęs kaip talentingas menininkas. Dabar baigia tapyti didelį žuvusių didvyrių Dariaus ir Girėno atvaizdą, kurį skiria aviacijos sargybų kuopos kareivinių papuošimui. Labai charakteringa, kad paveikslas yra tapomas ant drobės, nuimtos nuo lėktuvo sparnų. Paveiksle atvaizduojami didvyriai yra naturalaus didumo. Šalimais lakūnų yra matomas „Lithuanikos“ priekinis galas, o viršuj, melsvame dūgne, matoma „Lithuanika“ beskrendanti. Ši istorinės reikšmės meno kūrinį eil. Petras Dzidzevičius baigia tapyti tik atliekamam nuo tarnybos metu.

Buities Aras

LIKŲNIŲ KURSAI

4 pėst. L. K. Mindaugo pulke šį rudenį vėl suorganizuoti likt. puskarininkiams švietimo kursai. Numatyta mokyti visų dalykų sistemingai ir mokytojais sutiko būti karininkai.

Pernai tokie kursai visą žiemą veikė ir puskarininkiai iš jų daug naudos gavo.

J. gir.

Sporto kronika

Latvija ir Estija jau turi meisterius. Latvijoje ir Estijoje jau pasibaigė futbolo pirmenybės. Latvijos meisterio vardą iškovojė Liepojaus Olimpija, surinkusi 22 taškus. Pernykštis nugalėtojas ASK (Armijos Sporto klubas) užėmė tik trečią vietą. Estijos meisteriu tapo Sport komanda, surinkusi 16 taškų. Mūsų meisteris paaiškės kito mėnesio pradžioje, ar dar vėliau.

Spielvereinigung — Makabi 3:1 (1:0). Spalių 15 d. Kaune, A. Panemunės stadione, Lietuvos futbolo pirmenybėms susitiko Makabi su Klaipėdos Spielvereinigungu. Makabi išėjo nepilno sąstato ir laimėjimo iš jos buvo sunku tikėtis. Taip ir atsitiko — ji pralaimėjo 1:3. Pirmam puslaiky Spielv. centro havui R. Bukšaičiui buvo sulaužyta koja. Antram puslaiky sprogo net du sviediniai ir rungtynės buvo nutrauktos 33 min. Be to, buvo gerokai suteme. Manoma, kad šios rungtynės bus peržaistos.

Bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės. Spalių 14 ir 15 d. Kaune, Vasaros teatro salėje, buvo bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės Kauno Apygardos pirmenybėms.

Bokse pirmas vietas iškovojo: musės svoryje Jožinas (LDS); gaidžio sv. Gineika (JSO); lengvam sv. aviacijos eilinis Grigas (LDS); pusiau vid. sv. Simonis (Š. Š. Kovas); vidut. sv. Galinauskas (Š. Š. Kovas). Sunkesniai svoryje dalyviu nebuvo.

Sunkumų kilnojime trijų veiksmu sumoje (spaudime, rovimė ir stūmime) pirmas laimėjo: plunksnos svoryje Ramanauskas 217,5 kg; lengvam sv. Limantas 233,750 kg; vidutiniam sv. Vitonis 282 kg; pusiau sunkiam sv. Platkauskas 290 kg ir sunkiam sv. Smilgevičius 300 kg.

Paskiruose veiksmuose pagerinti trys Lietuvos rekordai. Štai jie: Ramanauskas išstūmė 93,250 kg; Šusteris (vidut. sv.) išrovė 87,5 kg ir Smilgevičius išstūmė 120 kg.

Laimėję pirmas vietas gavo vertingas ir gražias dovanas, o antras — gražius žetonus. Klubinę dovaną laimėjo LDS.

Dar šio mėn. pabaigoje bus bokso ir sunkumų kilnojimo rungtynės Lietuvos pirmenybėms. Galima laukti naujų Lietuvos rekordų.

Sporūtininkų sulėkimas

Alytuj Kaplano foto

ALYTAUS APSKR. SPORŪTININKŲ SULĖKIMAS

Spalių mėn. 7 d. sulėkė Alytaus apskr. sporūtininkai į Alytų.

Visos šimtinės tvarkingai, pasipuošę gražiomis juostomis, su vėliavėlėmis sujūjo į 2 ulonų pulką. Kiekviena šimtinė turėjo savo vėliavą. Pirmoji pasirodė Varėnos šimtinė (26 rait.) Pačios gausingiausios šimtinės buvo Simno ir Miroslovo (po 170 rait.). Iš viso šeštadienį sulėkė per 700 sporūtininkų.

Tą pat dieną, 18 val., pulko kino salėje buvo demonstruojamos sporūtininkams filmos. Po kino buvo pati įdomiausia šeštadienio programa. Ulonų jojykoje uždegė didelį laužą, pradėjo groti pulko orkestras. Visi sporūtininkai, pulko karininkai, daug visuomenės susirinko prie laužo.

Gimnazijos mokytojas p. Dineika pirmas prabilo, kad kaip senovėje laužas sušaukdavo į vieną vietą, taip ir šandie jis sušaukė visus sporūtininkus. Gimnazijos sporūtininkų šimtinė labai išpūdingai ir gražiai atliko programą. Buvo priminta garbingoji lietuvių su jo žirgu praeitis, jų žygiai. Programos valandėlė buvo paskirta Vilmiaus pusvalandžiui. Baigiant degti laužui, dr. Jonavičius pasakė kalbą, kurioje vaizdžiai nupasakojo šios dienos reikšmę: „Kad šis laužas jungtų mus amžinai, tuomet vėl būtume galingi ir prijungtume savo širdį — Vėlinių prie Lietuvos“.

Vėlai vakare, sugrojus maršą, sporūtininkai išsiskirstė.

Spalių 8 d. pati svarbioji diena. 8 val. prasidėjo bandomosios lenktynės. Kadangi toks didelis skaičius negalėjo dalyvauti prizinėse lenktynėse, nes tai truktų 2 dienas, tai iš kiekvienos šimtinės buvo renkami geriausi 3 arkliai.

Lygiai 11 val. prasidėjo pamaldos aikštėje. Visos šimtinės, gražiai išrikuotos, klausėsi mišių. Per 3000 žmonių susirinko į sporūtininkų sulėkimą.

11 val. 30 min. atvyko ministeris pirmininkas Tūbelis su plk. ltn. dr. Jurgelioniu. Ponas ministeris su plk. ltn. dr. Jurgelioniu, kpt. Ugianskio lydimi, apvažiavo pro visas šimtiens. Po to pro aukštą svečią praėjo visa rinktinė iškilmės maršu. Visi sporūtininkai po iškilnių nuėjo prie laisvės paminklo, uždėti vainiką žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Prie paminklo ministeris pirmininkas pasakė kalbą, kurioje sveikino sporūtininkų vadovybę ir visus, gausingai atsilankiusius, raitininkus. Paminėjo, kad mes esame spalių 9 d. išvakarėse ir tik tuo būdu susiburdamė atgausime savo sostinę Vilnių.

14 val. prasidėjo lenktynės. Lenktynėse reikėjo nugalėti 6 kliūtis iki 60 cm aukščio vienoje kryptyje.

Lenktynių rezultatai: 1) Kūno Kultūros Rūmų dovana, 200 lt., laimėjo Simno šimt. Dudavičius, 2) ministerio pirmininko dovana, 100 lit., laimėjo Merkinės šimt. Javerauskas, 3) ulonų pulko karininkų dovana, 75 lt., laimėjo Miroslovo šimt. Kavaliauskas, 4) ulonų pulko dovana (karinin.), 75 lt., laimėjo Seirijų šimt. Turčinskas, 5) ulonų pulko karininkų dovana, 500 litų, laimėjo Miroslovo šimt. Daniliauskas, 6) ulonų pulko karininkų dovana, 50 litų, laimėjo Merkinės šimt. Lapinskas, 7) Apskrities valdybos dovana, balną, laimėjo Simno šimt. Stasiukynas, 8) Stakliškių šimt. Vaidogas laimėjo dovana 25 lit., kurią perleido kitam geriausiajam savo šimtinės jojykui, 9) Mergalaukio šimt. Pauža laimėjo dovana — kamanas, 10) Miroslovo šimt. Paršeliūnas laimėjo dovana — Žemės Ūkio Statybą. Dr. Jurgelionio dovana, 50 litų, laimėjo Miroslovo šimt. Bėliauskas. Pats jauniausias sporūtininkas, 14 met., gavo dovana 25 lit., Alovės šimt. už gražiausią vėliavą gavo apskrities viršininko dovana, 25 lit., Varėnos šimt. už gerą atvykimą gavo 2 dovanas. Kpt. Ugianskio asmenišką pareinamąją dovana, sidabrinę taurę, laimėjo Simno šimt. Be to, buvo išdalinta visa eilė smulkių dovanų.

Jaun. ltn. Kukta

SPORŪTININKŲ SULĖKIMAS

Pirmasis Vilkaviškio sporūtininkų sulėkimas buvo 4 artilerijos pulko sporto aikštėje spalių 8 d.

Jame dalyvavo apylinkės sporūtininkų 28, artilerinkų karininkų ir puskarininkų su 15 arkliu. Visiems buvo duota vienodos salygos. Reikėjo nugalėti 600 m distancijoje šešias kliūtis nuo 60 — 80 cm aukščio.

Rungėsi karininkai, puskarininkiai ir sporūtininkai atskirai, nes sporūtininkams buvo specialiai skirti prizai Kūno Kultūros Rūmų, įvairių įstaigų ir asmenų, net šešiolika, o kariams vos už pirmąsias vietas.

Karininkų užjojime laimėjo ltn. Grudzinskas arkliu „Forwardas“, viet. veisl., be taškų per 1,1 sekundę prajojęs. Puskarininkų — vyr. puskar. Samulevičius arkl. Judrus, viet. veisl., be taškų — 1,2 sek. ir sporūtininkų — Pavilčius arkl. Žaibas, viet. veisl., be taškų — 1,15 sek., kuris laimėjo Kūno Kultūros Rūmų skirtą prizą kostiumą, trakėnų veislės kumeliuką ir balną. Jis pasirinko balną.

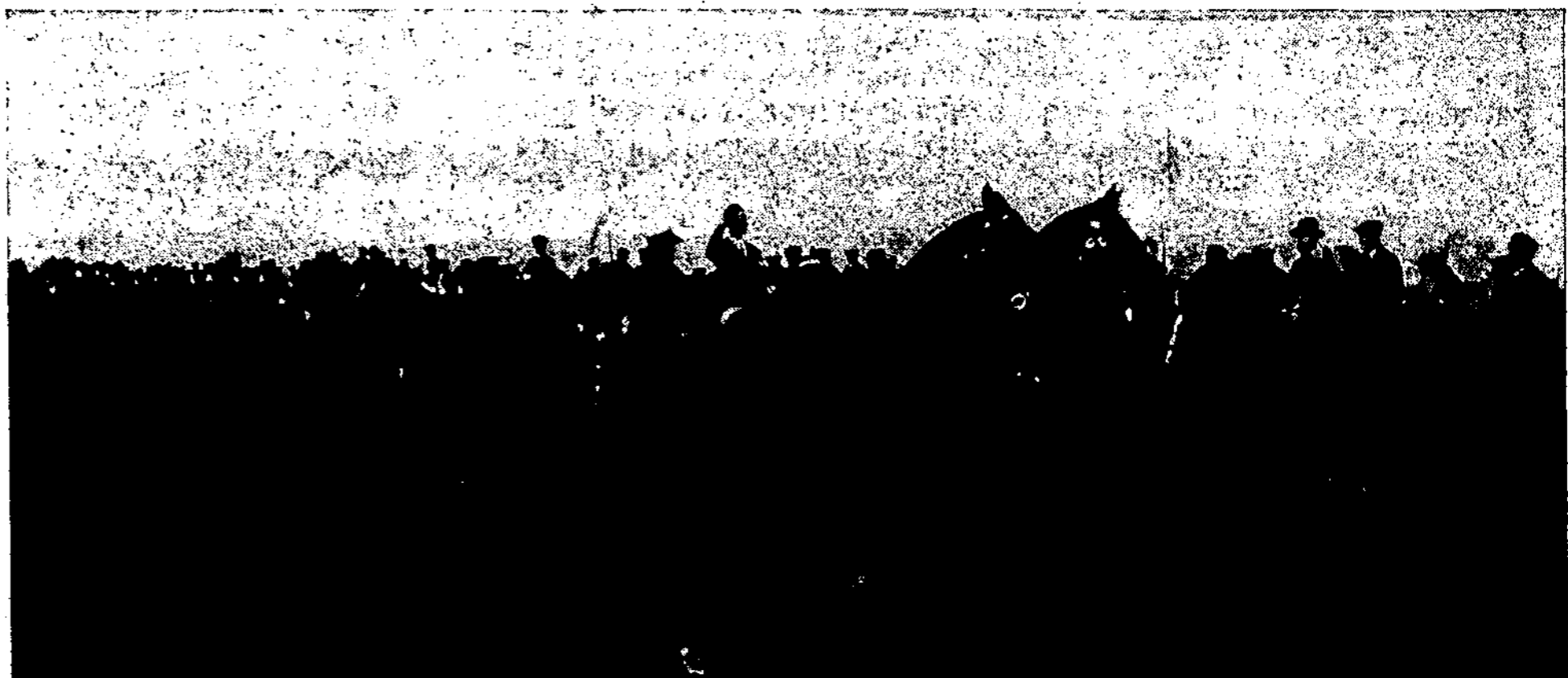
Konkūrai (sulėkimas) praėjo gana sklandžiai ir didelė konkurencijoje, nes sporūtininkai daugiausia dalyvavo su savo rinktiniais žirgais ir sudarė kariams nemažą konkurenciją, kaip iš rezultatų matyti.

Benas Jablonskis

Ministeris pirm. J. Tūbelis

sveikinas su sporūtininkais

Alytuj Kaplano foto

ATSARGOS KAVALERISTAI PUKIAI PASIRODĖ

Per raitininkų „Vytijos“ sąskrydį Zarasuose daugumoje dalyvavo atsargos kariai, gusarai ir ulonai, bet buvo keletas net ir iš „Geležinio Vilko“ dragūnų.

Suėjime atsarginiai pasirodė labai drausmingi ir sumanūs. Be to, labai geri raitininkai. Pavyzdžiui, atsargos gusaras A. Kesylis laimėjo tris pirmąsias vietas.

Einant per sporto aikštę teko išgirsti raitelių dūsavimus: „kad būčiau kavalerijoje buvęs — laimėčiau“. Matom, kaip svarbu yra gerai išnokti, kas kariuomenėje mokoma.

N. Salkas.

SPORŪTOS RAITININKŲ SĄSKRYDIS MARIJAMPOLĖJ

Jau šeštadienio vakarą būriai senų ir jaunų raitelių traukė 9 p. p. link. Čia buvo paskirta sąskrydžiui vieta. Čia jie atliko pirmutinius bandymus: sportavo, pratino savo mylimus žirgus prie kliūčių. Dirbo šeštadienį iki vėlybo vakaro. Sekmadienio ankstybą rytą jau buvo aikštėj. Būrys padidėjo net iki 300 žmonių. Šimtinės vadas p. Babarskis patikrino visų žinias ir davė reikalingų nurodymų. Paskui buvo atlikti maži bandymai. Po pertraukos visi organizuotai nuvyko į Dariaus — Girėno g-tvės atidarymo iškilmes, o iš ten jau tiesiog į 9 p. p. aikštę — į konkursus. Skubėjo minių minios žmonių. Visos aukštumos aplink aikštę buvo užimtos publikos, o ką jau kalbėti apie pačią aikštę. 14 val. prasidėjo konkursai, kurių programą sudarė: 800 m lenktynės, kliūčių 0,40 — 0,60 m mugalėjimas ir „gūvus raitininkas“. Viskas pavyko kuo geriausiai, nes, kaip matyt, buvo nemaža padirbėta. Visi buvo gerai nusiteikę ir daugelio veiduose galima buvo įskaityti didelį pasiryžimą. Po konkursų laimėjusiems išdalino dovanas.

Trečiotikas

RAITUJŲ LENKTYNĖS VILKIJOJE

Spalių mėn. 8 d. Vilkiroje buvo raitujų sporto šventė.

Šventėje dalyvavo per 100 raitininkų - sporūtininkų iš Vilkijos, Babtų, Veliuomos, Čekiškės, Seredžiaus, Zapyškio, Raudondvario ir Žem. Panemunės. Buvo šokimai per kliūtis ir lenktynės už ką buvo duodami prizai. Pirmą prizą dovana (300 litų vertės) laimėjo — Radžiūnas Jonas, Vilkijos šaulių b. šaulys. Publikos atsilankė labai daug.

Juozas Astrauskas

BUVO „BALTOJO ŽIRGO“ SPORTAS

Spalių mėn. 8 d. buvo Utenos rinktinės sporūtininkų pirmas sulėkimas. Iš viso raitujų buvo apie 100. Daugiausia dalyvavo šauliai ir sporūtininkai. Diena pasitaikė labai graži, todėl ir publikos susirinko labai daug. Po sporto buvo perskaityta „arklio malda į šeiminką“. Vėliau buvo įteiktos dovanos laimėjusiems. Trakėnų veislės kumeliuką gavo Vižoniškių sporūtininkas. Kiti gavo balmą, kamanas ir kitokias dovanas. Kai kurie pagyrimų lapus. Dovanas išdalijus, visi sporūtininkai atėjo į rinktinės štabą. Čia rinktinės vadas atsiveikino su sporūtininkais.

Jonas Si—das

ŠAULIŲ ŠVENTĖJ DALYVAVO 104 SPORTININKAI

Kazlų Rūdoje buvo šaulių sporto šventė. Atliekant lengvosios atletikos pratimus, daug įvairumo teikė Skriaudžių, Pažerų ir Antanavo š. b. šaulės bendrais plastiškais judesiais. Šiame batalione visus būrius konkuruoja 13 Klebiškio ir 21 Viškio Rūdos šaulių būriai.

Be šių būrių, dar dalyvavo 12 Antanavo, 24 Kazlų, 50 Pažerų, 49 Pakumprio, 19 Šilavoto ir 54 Skriaudžių š. būriai.

Pasiekti šie rezultatai: **100 m bėgimas:** I viet. Žilionis Juozas — 12 š. b. (A) — 12,6 sek., II v. Centorius — 12 š. b. (A) — 12,8 sek., III v. Barzdaitis — 24 š. b. (K) — 12,9 sek. **400 m bėgimas:** I viet. Kazlauskas — 21 š. b. (V) — 55,5 sek., II v. Centorius 12 š. b. (A) — 57 sek., III v. Aukštakalnis 49 š. b. (P) — 59 sek. **Šokimas į aukštį:** I viet. Kemėžys — 13 š. b. (K) — 1,48 m, II v. Žilionis — 12 š. b. (A) — 1,45 m, III v. Aukštakalnis 49 š. b. (P) — 1,40 m. **Šokimas į tolį:** I v. Kazlauskas 21 š. b. (V) — 5,30 m, II v. Žilionis 12 š. b. (A) — 5,15 m, III v. Štencelis 21 š. b. — 5 m. **Granatos mėtymas:** I v. Kleiza 13 š. b. (K) — 59,5 m, II v. Šečkus 54 š. b. (S) — 59 m, III v. Petraška 19 š. b. (S) — 55 m. **Patrulinio žygis:** I v. Slavinskas 13 š. b. (K) — 30,24 min., II v. Rimas 13 š. b. (K) — 30,35 min., III v. Kemėžys 13 š. b. (K) — 31,20 min.

Kl. Rymantas

ANGLŲ KAREIVIO RIMTUMAS IR ŠALTAS KRAUJAS

Iš Londono praneša, kad spalio 7 d., skirstant sargybas ties anglų karaliaus rūmais, įvyko šurpi gatvės katastrofa. Auto, susidūręs su kita mašina, įlėkė į minią, žiūrinčią skirstymo, ir nuvertė žibintuvo stulpą. Du buvę minioje anglų lakūnai liko užmušti, 7 žmonės sunkiai sužeisti.

Katastrofa įvyko dėl to, kad vairuojąs šoferis buvo netekęs sąmonės ir nespėjo sustabdyti mašinos. Žiūrovai matė, kaip puikšius limuzinas lėkė 90 km greičiu per valandą, nors policijos įsakymu ties tais rūmais leista važiuoti tik 30 km greičiu per val.

Minioje kilo didžiausia panika, bet sargybų kareiviai liko visi ramūs ir rimti. Jie stovėjo savo vietose, tarytum niekas neatsitiko. Nors grūdamas žibintuvo stulpas buvo parmušęs vieną kareivį, tačiau šis tuojau atsikėlė ir vėl stojo į savo vietą.

IŠ LATVIŲ KARIŲ GYVENIMO

Liepojos mieste, buvusiam rusų karo uoste, dabar stovi latvių Kuržemio artilerijos pulkas, sudaręs dalį Liepojos įgulos. Kareivinių trobesiai užsilikę iš rusų laikų ir kiek panašūs į Kauno Šančių bei Panemunės kariškus trobesius. Kareivinės gražioje vietoje — senų medžių alėjos, pušynas, jūra. Už kareivinių seka pulko štabas, patrankų parkai ir sandėliai, šonė, į jūros pusę, karininkų flygeliai, o giliau miške arklidės. Jaučiamas patalpų ankštumas, ypatingai karininkų ir instruktorių butų atžvilgiu. Kai kur karininkai gyvena po 2—3 vienam kambary. Dabartinis pulko vadas plk. M. Jomerts šiuos trūkumus pasiryžo prašalinti. Baterijų patalpos gana žemos, bet švariai užlaikomos. Kas šeštadienis patalinės vėdinamos ir sienos bei grindys plaunamos. Panašiai, kaip Anglijoje, kur ožka yra karališkos gvardijos palydovė, taip čia šuo su mažu kumeliuku yra Kuržemio artileristų numylėtiniai ir nuosavybė. Po darbų kariai sportuoja kumščiasvydžiu. Rugsėjo 17 d. buvo sporto šventė. Kieme aptvertas ir sargybos saugojamas priešlėktuvinis zenitinis pabūklas. Kareivių klube yra skaitykla, ant kurios sienos paveikslai iš pulko gyvenimo ir manevrų. Ypatingai iškyla karininkų klubas, kurio salė ir jos puošnumas esą praneša net Rygos karininkų klubą. Tai dar iš rusų laikų užsilikęs salė, kuri dabar dar labiau papuošta. Šioje salėje rengiamos įvairios pramogos ir vieši spektakliai.

Tame pat uosto rajone stovi ir 1 Liepojos pėstininkų pulkas. Tai vienas karžygiškų nepriklausomybės meto kovų pulkų. Lačplešo ordinas turi 91 karys. Trofejos — 7 patrankos, 21 kulkosvaidis ir 1543 belaisviai. Pulko vėliavoje parašyta: „Tėvynės melė mes darbuose įkūnysim“. Pulko garbės šefu yra kariuomenės vadas. Pulku dabar vadovauja pulkin. Ezerinš.

Liepoja ir lietuviams nesvetima. Ten dabar gyvena apie porą tūkstančių mūsų tautiečių, kurių dauguma ten gimė, ten augė. Turi kelias lietuviškas draugijas, mokyklą, sporto klubą. Tai sulaukė juos nuo nutautimo ir padeda kelti lietuvių vardą užsieny.

J. P—kas

LATVIJOS KARIUOMENĖJE RADIO REIKMENIMS NAUDOTIS TAISYKLĖS

Neseniai mūsų „Vyriausybės Žiniuose“ paskelbtas radio įstatymas ir taisyklės. Pravartu, manau, susipažinti kaip tie reikalai sutvarkyti pas mūsų kaimynus, latvius, kiek tai paliečia karius ir kariuomenės dalis.

Šiais metais yra paskelbtos naujos taisyklės radio naudotis kariuomenės dalyse ir įstaigose.

Kalbamos taisyklės nusako, kad už visus radio įtaisymus, kurie įsigyti iš valdiškų lėšų, įrašyti į turto knygas ir kuriais naudojasi ar įstaiga ar atskiri asmenys, radio abonentinio mokesčio nemoka. Nuo mokesčio taip pat atleidžiamos radio priemonės, nors ir iš savo lėšų įsigytos, bet kurios tarnauja karo ministerijos tarnybos reikalams. Čia paminėtais atsitikimais galima prijungti prie kiekvieno radio aparato iki 3 garsiakalbių arba ausinių.

Visi radio įrenginiai, įsigyti kariuomenės dalyse iš surinktų lėšų ir pastatyti bendrai kariams naudotis, taip pat naudojami karo žinybų tarnybos reikalams, nors būtų įsigyti ir atskiro valdininko lėšomis, radio abonentinio mokesčio nemoka. Kari-

ninkų, puskarininkų ir kareivių klubuose už pastatytus radio įrengimus, kada jie naudojami ne pelno reikalams, radio abonentinio mokesčio moka per metus 21 latą (apie 36 lt.), t. y., taikomas minimalinis mokeskis.

Liktiniai puskarininkiai ir k. aps. m-jos įstaigų laisvai samdomieji tarnautojai, kurie gyvena kareivinėse, gali prisijungti savo lėšomis įsigytus garsiakalbius arba radio ausines.

Visi kiti už naudojimąsi radio įrengimais, pastatytais valdiškuose ar privačiuose butuose, moka tuos pačius mokesčius kaip ir privatūs asmenys.

Kariuomenės ryšių viršininkas apie radio įrengimus, pastatytus karių privačiuose butuose, kurie neturi mokėti radio mokesčio, praneša pašto ir telegrafo viršininkui.

Jis taip pat praneša, jei keičiamas tokio asmens butas.

PISTOLIETAS — KULKOSVAIDIS

Vokiečių žurnalas „Deutsche Wehr“ rašo apie pistolietų—kulkosvaidžių reikšmę pėstininkams.

Sunkusis kulkosvaidis tampa bataliono ginklu. Kuopoj kiekviename būryje būna 3—4 lengvieji kulkosvaidžiai—svarbiausias kuopos ginklas. Lengvieji kulkosvaidžiai pradeda šaudyti 1200 — 700 m distancijoj. Čia jie veikia kartu su sunk. kulkosvaidžiais, pėstininkų patrankomis ir minosvaidžiais. Artimesnėse distancijose lengv. kulkosvaidžiai bendradarbiauja su šautuvais.

Autorius mano, kad galima pakeisti kuopoje dalį šautuvų pistolietais — kulkosvaidžiais. Apytikrai šiuo ginklu kuopoje būtų galima apginkluoti 60 žm., t. y. 1/3 kuopos. Tai bus visi viršininkai ir jų pavaduotojai, dalis kulkosvaidininkų.

Pistolietai — kulkosvaidžiai pasižymi konstrukcijos paprastumu, ugnies tikslumu, lengvu svoriu. Kai kurios sistemos sveria 4 — 4,15 kg. Mažai sveria ir šoviniai. 9 mm kalibro apakba (32 šovinų) sveria tik 630 g. Galima šaudyti automatiškai ir atskirais šūvais. Vartojimas patogus.

Kulkosvaidžių ir minosvaidžių kuopose pistolietais — kulkosvaidžiais reikėtų apginkluoti visus karius. Kavalerijai turėtų būti taikoma pėstininkų proporcija. Už tai artilerijoje, ryšių dalyse, gurguolėse ir kitose užpakalio dalyse karabinus turėtų pakeisti pistolietai — kulkosvaidžiai. Jie tinka taip pat auto dalių puskarininkiams ir visiems pionierių kariams.

Baigdamas straipsnį autorius pastebi, kad pistolietas — kulkosvaidis tik dabar pradeda veržtis į kariuomenes, todėl jo vartojimo klausimai tuo tarpu tik gali būti diskutuojami.

ŽYGIO GINKLŲ DIRBTUVĖ

Sovietų respublikų sąjungos 83 šaulių pulko ginklininkas sukonstruktavo praktišką ir patogią žygio ginklų dirbtuvę, sveriančią tik 96 kg. Dirbtuvė susideda iš 2 dėžių. Dirbtuvė turi 2 stakles, vienas šautuvams, kitas — kulkosvaidžiams taisyti. Be to, jos dėžėse telpa pilnas įrankių komplektas ir šautuvų bei kulkosvaidžių atsarginės dalys.

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGOS PRATIMAI

Vokietijos valstybinė priešlėktuvinė apsaugos sąjunga surengė Miuncheno mieste didelius manevrus, kuriuose dalyvavo visi miesto gyventojai.

10 val. 45 min. 60 motociklininkų, pralėkę gatvėmis, sirenomis bei savo mašinų skardžiais signalais įspėjo gyventojus apie gresiantį pavojų — prieš lėktuvų artinimąsi.

10 val. 55 min. lėktuvai buvo jau visai netoli miesto. Pradėjo didysis aliarmas, kuris truko 3 minutes. Buvo paleistos visų fabriku sirenos, skambino bažnyčių varpai.

11 val. pasirodė lėktuvai. Jie numetė į miesto aikštes ir gatves arti 8000 bombų. Tai buvo smėlio maišeliai su pririštomis popierinėmis vėliavėlėmis.

Mieste prasidėjo tariamieji gaisrai. Daug rajonų buvo užnuodyta dujomis. Į tas vietas pasiskubino cheminės, sanitarų ir ugniagesių komandos, kurioms teko gerokai pasidarbuoti, kol prieš puolimo pasekmės buvo visiškai likviduotos.

Šiuos pratimus surengė civilė valdžia, susitarus su igulos vadovybe. Tą pat dieną rotušėje buvo atidaryta priešlėktuvinė apsaugos paroda.

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA FABRIKUOSE

„Vestnik protivovozdušnoj oborony“ tyrinėja didesnių fabriku apsaugos reikalus. Iš paduotų apskaičiavimų matyti, kad į degazacijos tarnybą teks skirti arti 2,7% fabriko darbininkų ir tarnautojų, į aliarmavimo tarnybą — 1,5%, į sanitarijos tarnybą daugiausia — 3%, į tvarkos apsaugos (policijos) tarnybą — 0,8%, į ryšių tarnybą — 0,3%, į ugniagesių tarnybą — 0,5%, į veterinarijos tarnybą — 0,2%. Iš viso 9%. Be to, priskaitomas 1% atsargai. Tuo būdu priešlėktuvinėje fabriko apsaugoje turės dalyvauti arti 10% jo darbininkų ir tarnautojų.

NAMŲ UGNIAGESIAI

„Vossische Zeitung“ rašo, kad ateities kare miestų savivaldybių ir ugniagesių draugijų komandoms teks nepaprastai daug dirbuotis prieš puolimo metu. Kai miestas bus apmėtytas bombomis, jame kils daug gaisrų. Dažnai gali atsitikti, kad esamų ugniagesių pajėgų ir gesinimo priemonių neužteks.

Todėl Vokietijos valstybinė priešlėktuvinė apsaugos sąjunga pataria didesnių miestų gyventojams patiems organizuoti ugniagesių draugoves kiekvienuose namuose, iš tų pačių namų gyventojų.

Namų ugniagesiams vadovaus vienas tų pačių namų gyventojų, išėjęs priešlėktuvinės apsaugos kursus. Jis vadinsis namų ugniagesių draugovės vedėju.

Ugniagesių draugovių uždaviniai: 1) tinkamai parengti ugniagesius; 2) aprūpinti draugovę būtiniaisiais įrankiais (pačių gyventojų lėšomis); 3) organizuoti ugniagesių sargybas ir signalizaciją, tikslu laiku įspėti savo namų gyventojus apie pavojų; 4) pašalinti iš pakraigių, rūsių, kiemų, pravažiavimų ir kitų svarbių pavojaus metu vietų lengvai degančius daiktus.

Naujų draugovių steigimas eina smarkiu tempu. Gyventojai gerai įvertina būseną ir pasirengę narsiai kovoti su kiekvienu prasidedančiu gaisru. Reikia atminti, jog gaisrą lengviausia užgesinti jo pradžioje, kol liepsna dar neišsiplėtė. Tai namų ugniagesių draugovėms, kurios atbėgs į gaisro vietą pačioje gaisro pradžioje, lengva bus nuslopinti liepsną.

DIDELI ŠAULIŲ MANEVRAI KĖDAINIUOSE

Spalių 15 d. XVI šaulių rinktinė surengė didelius manevrus, kuriuose dalyvavo 6 rinktinės būriai. Raudonuosius sudarė Kėdainių miesto, kultūrtechnikų aukštesniosios mokyklos ir Dotnuvos būriai. Mėlynuosius — Josvainių, Pernaravos ir Ariogalos. Prie jų turėjo priklausyti ir Pajėslio šaulių būrys, bet šis dėl nežinomų priežasčių į manevrus neatvyko. Mėlynųjų buvo uždavinys organizuoti dengiamąją poziciją Josvainių miestelyje — sulaukyti raudonuosius, kad už miestelio kairiame Šušvės upelio krante galėtų įsitvirtinti savosios vyriausios jėgos. Raudonieji, slinkdami iš Kėdainių Ariogalos link, turėjo paimti Josvainių miestelį. Raudoniesiems teko artėti labai sunkiomis aplinkybėmis: vieta atvira, iš toli prieš stebima ir apšaudoma, todėl anksti teko iš artėjimo rikiuotės pereiti į kautynių. Puolimas prasidėjo 11 val. 30 min. Po sunkios ir atkaklios kovos raudoniesiems pavyko atstumti mėlynųjų dalis ir užimti Josvainių miestelį. Mėlynieji dar mėgino pereiti kontrataką, bet nepavyko. Ryšiai buvo palaikomi sutartiniais ženklais ir per ryšių žmones. Be to, buvo numatyta kai kuriuos ženklus perduoti raketomis, bet nepasinaudota. Jas pakeitė vėliavėlės. Po manevrų buvo uždavinio nagrinėjimas. Pirmiausia abiejų pusių vadovai nurodė, kaip jie uždavinį atliko. Po to vyriausias manevrų tarpininkas nurodė manevrų geras ir blogas puses. Šiuose manevruose dalyvavo ir šaulės. Jos sudarė ūkio dalį ir sanitarinę pagalbą. Reikia pabrėžti, kad nežiūrint rudens oro, moterų šaulių atsilankė gana daug. Jų tarpe nemaža pradž. mokyklų mokytojų. Tai rodo, kad šaulių idėja moterų tarpe kas kartą randa didesnio pritarimo. Po manevrų „laimėjusius“ ir „pralaimėjusius“ šaulės pavaišino skaniais pietumis, kuriuos pagamino lauko virtuvėje per „kautynes“. Sklandžiai praėję manevrai šauliams ir jų vadovybei sudarė gero įspūdžio.

J. Rackevičius

ANYKŠČIŲ BŪRIO ŠAULĖ PASTATĖ DIDVYRIAMS PAMINKLĄ

Vietos šaulių būrio šaulė, O. Šmitienė — Amerikos lietuvė, gražiai pagerbė mūsų karžygius, transatlantinius lakūnus Darių ir Girėną. Savo rankomis pastatė jiems originalų paminklą — aukurą. Pastato priekyje nupiešta „Lituanika“. Pažymėti skridimo metai ir raidės A. A. Tam tikra pušų konkorežijų kompozicija vaizduoja žuvimo vietą. Be to, yra gėlės, perrištos kaspiniu su Dariaus ir Girėno pavardėmis. Pastato viršuje yra į pilį panašus aukuras, sudėtas iš įvairių reikšmingų Lietuvos ir Amerikos Jungtinių Valstybių akmenukų. Pasak autorės, vienas akmenukas yra atvežtas nuo aukščiausiojo Š. Amerikos Monteno viršūkalnio. Aukure, įvairių tautinių švenčių metu, bus kurstoma ugnis. Kiekvienu kalbamu momentu bus atminti Atlanta nugalėtojai Darius ir Girėnas. Be to, du brangakmenių vaizduoja perskristą Atlantą. Dabar šis gražus ir originališkas paminklas stovi Anykščių šaulių būrio ramovės salėje.

Rymantas

IDOMŲS PILIAKALNIAI

Netoli Panevėžio, Berčiūnų miške, yra daug senovės lietuvių kapinynų -piliakalnių. Jie tuo ypatingi, kad apsupti tarsi aptvaru iš didelių netašytų akmenų. Žmonės randa įvairių senovės liekanų: kirvukų, ginklų ir kt.

Ant. Umbr.

Būkime širdingi užsienio lietuviams

Jau porą metų veikia draugija užsienio lietuviams remti. Įsikūrė jau keli skyriai ir numatoma kurti daugiau, žodžiu, išplėsti draugijos veiklą platesniu mastu.

Draugija Užsienio Lietuviams Remti savo įstatuose yra užsibrėžusi gražų tikslą, būtent: moraliai ir materialiskai remti užsieny gyvenančius lietuvius. Šito kilnaus tikslo siekdama rūpinasi užsieny gyvenančių lietuvių tautinės kultūros ir švietimo reikalais, santykiuoja su užsienio lietuvių organizacijomis, remia užsienio lietuvių spaudą ir leidžiamus raštus, koordinuoja visą tautiškai kultūrišką užsienio lietuvių rėmimo darbą su sau artimomis organizacijomis, supažindina Lietuvos visuomenę su užsienio lietuvių gyvenimu, renka lėšas savo darbui vykdyti ir kt. Draugijos skyrių įsteigti gali 10 lietuvių. Iš spaudos visi žinome nuolat skelbiamus vargstančių brolių įvairiose pasaulio šalyse dejavimus, dažnai bado aimanas. Dėl to, jei norime, kad mūsų tautiečiai neišsirtų tarp svetimųjų, kad turėtume savo krašto žmones užsieny nuolat susirišusius su tėvyne, turime kurstyti išeivių širdyse savo krašto meilę. Pakitėjus ekonominės depresijos sąlygoms, lietuvis išeivis nepamirš savųjų, kaip prieškariniais ir pokariniais laikais esame patyrę iš lietuvių amerikiečių, kurie savo gausia parama žymiai padėjo susikurti ir nepriklausomam Lietuvos gyvenimui.

Draugija užsienio lietuviams remti badaujantiems Pietų Amerikos lietuviams šiemet surinko apie 20.000 litų. Tai, palyginti, nemaža suma broliams padėti, bent tiems, kurie duonos kasnio negali užsidirbti. Tačiau, tuo pasitenkinti negalima. Žinome, kad išeivijoje turime trečdalį savo tautos.

Būdami maža tauta, negalime leisti jiems ilgainiui išnykti, nutausti. O jei nesirūpinsime savo išeivija, likimas gali mus ir labai skaudžiai nubausti, kai tuo tarpu visos tautos stengiasi augti ir stiprėti.

Dėl to draugija užsienio lietuviams remti stengiasi ieškoti mūsų išeivijai tinkamų gyvenimo sąlygų, kad išeiviams netektų aklai leisti į pasaulį „laimės“ ieškoti.

Gerėsiu gyvenimo sąlygų gali suteikti tik planinga, gerai apgalvota kolonizacija. Čia, žinoma, ne privačių žmonių bei „bendrovių“ reikalas, kurios mūsų žmones yra skaudžiai apvylusios, bet visos Lietuvos visuomenės drauge su vyriausybe. Kolonijų reikia ieškoti ir reikia jų įgyti. Bent savąją išeiviją galėtume kur į vieną vietą suburti ir pritvirtinti prie žemės. Pietų Amerikoje galima įgyti žemės. Daugelis Argentinos, Brazilijos, Urugvajaus ir kitų kraštų lietuvių, rankas ištiesė, šaukiasi šia prasme pagalbos, bet be planingo darbo, be atsakingų žmonių, o juo labiau be pinigų — nieko nepadarysime.

Draugija užsienio lietuviams remti, turėdama galvoje tikslą, yra nutarusi pirmiausia suorganizuoti keliasdešimt tūkstančių narių rėmėjų, kurie savo nario mokesčiu galėtų šiam svarbiam dalyke dalyvauti, drauge tikėdamies ir patys laimėti gausių dovanų, kurios bus skiriamos verbuojant draugijos užsienio lietuviams remti narius rėmėjus.

Narių rėmėju gali būti kiekvienas asmuo, įmokėjęs ne mažiau 10 litų, bet tas mokestis gali būti išdėstytas į kelias ratas: kiekvieną mėnesį ne mažiau kaip 1 lt. Savaimi aišku, kad niekas jokių pretenzijų nereikš nariui, kuris, dėl kokių nors sumetimų, įmokėjęs vieną kartą, atsisakys toliau remti draugiją. Norėdama paskatinti kuo didžiausiam skaičiui stoti į draugiją nariais rėmėjais, draugijos valdyba kiekvieną mėnesį paskirstys 100.000 narių tarpe burtų keliu premijas, iš kurių bus viena 3000 lt. ir daug smulkesnių. Tokių mėnesinių paskirstymų metuose bus 10, o be to, daromas dar vienas metinis premijų paskirstymas, kuriame bus 1 premija 50.000 lt. ir labai daug mažesnių. Stambieji laimėjimai įteikiami draugijos būstinėje, o smulkūs, kad būtų nariams patogiau, bus įteikti narių gyvenamose vietose.

Iš laimėtų premijų jokių atskaitymų draugijos naudai nedaroma.

Kaip matoma, asmuo, stojęs nariu, ne tik atliks savo pareigą šelpdamas į nelaimę pakliuvusius tautiečius, bet turi gražios progos ir laimėti stambių dovanų.

Narių rėmėju galima įsirašyti per paštus, valsčius, seniūnus ir atskirus tam tikslui įgaliotus asmenis.

Visi kam rūpi Lietuvos išeivijos reikalai, prašomi kreiptis į Užsienio Lietuviams Remti Draugijos Valdybą: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė Nr. 3.

UŽSIENIO LIETUVIAMS REMTI DRAUGIJOS 100.000 NARIŲ RĖMĖJŲ DOVANŲ PASKIRSTYMO LENTELE

Mėnesinis dovanų paskirstymas: 1 dovana 3000 lt. vertės — 3000 lt. 10 dovanų 400 lt. vert. kiekv. — 4000 lt. 30 dovanų 50 lt. vert. kiekv. 1.500 lt. 110 dovanų 10 lt. vert. kiekv.—1.100

lt. 350 dovanų 4 lt. vert. kiekv. — 1.400 lt. 7000 dovanų 1 lt. vert. kiekv. — 7000 lt. 7.501 dovana sumos 18.000 lt.

Mėnesinių dovanų per 10 mėnesių paskirstoma: 75.010 dovanų sumos 180.000 lt. Mėnesinis dovanų paskirstymas atliekamas: 1933 m. lapkričio 23 d. ir gruodžio 23 d., 1934 m. sausio 23 d., vasario 23 d., kovo 23 d., balandžio 23 d., gegužės 23 d., birželio 23 d., liepos 23 d. ir rugpjūčio 23 d.

Metinis dovanų paskirstymas: 1 dovana 50.000 lt. vert — 50.000 lt. 10 dov. 10.000 lt. vert. kiekv. — 100.000 lt. 10 dov. 1000 lt. vert. kiekv. — 10.000 lt. 10 dov. 500 lt. vert. kiekv. — 5000 lt. 10 dov. 150 lt. vert. kiekv. — 1.500 lt. 30 dov. 100 lt. vert. kiekv. — 3000 lt. 130 dov. 50 lt. vert. kiekv.—6.500 lt. 800 dov. 10 lt. vert. kiekv. — 8000 lt. 9000 dov. 4 lt. vert. kiekv. — 36.000 lt. 10001 dovana sumos 220.000 lt. Metinis dovanų paskirstymas bus 1934 m. rugsėjo 23 d.

VISO PER METUS 85.011 DOVANŲ SUMOS 400.000 LT.

Dovanos: 50.000 litų vertės dovana Kaune namas arba stambus ūkis. 10.000 litų vertės dovana — 5 metų mokslo stipendija, arba automobilis, arba ūkis. 3000 litų vertės dovana — motociklas arba baldai 3 kambarių buto įrengimui. 1000 litų vertės dovna — stalo sidabro servizas. 500 litų vertės dovana — auks. laikrodis vyr. su grandinėliu, arba auks. laikrodis mot. su apyrankiu ir žiedu. 400 litų vertės dovana — radio aparatas. 150 litų vertės dovana — vyriška ar moteriška rūbų eilė arba apsiaustas. 100 litų vertės dovana — vyrišk. ar moterišk. medžiagos 3 metrai. 50 litų vertės dovana — metal. laikrodis, arba amžina plunksna, arba Valst. loterijos bilietas. 10 litų vertės dovana — „Trimito“ prenumerata, arba portfelis, arba piniginė. 4 litų vertės dovana — beletristikos, arba mokslo knyga. 1 lito vertės dovana — Dr-jos Užs. Liet. Remti mėnesinio įnašo ženklelis, arba kalendorius.

Išreikškus nariui pageidavimą, čia nurodytos donanos gali būti pakeistos pinigais nurodytomis paskirstymo lentelėje sumomis.

Užsienio Lietuviams Remti Dr-jos Valdyba

100 MILIJONŲ FRANKŲ DĖL PAVOJAUS IŠ VOKIEČIŲ PUSĖS

Visai nepaprastas buvo Šveicarų parlamento posėdis spalio 10 d. Audringi ginčai kilo dėl stambaus asignavimo Šveicarijos ginklavimo reikalams. Tai įvyko dėl neseniai iškeltų slapųjų Vokiečių generalio štabo planų.

Vokiečių generalis štabas, pasak žinomo publicisto Poljakovo (Auguro), yra parengęs smulkų planą, kaip turėtų kariuomenė, paskelbus karą, perėti Šveicarų teritoriją, idant greit ir lengvai įsiveržtų į Prancūzų kraštą.

Šveicarų parlamentas po ilgų ginčų nusprendė asignuoti 20 milijonų šveicarų frankų (frankas arti 2 litų) sustiprinimui Šveicarijos ginklavimo, idant galima būtų pasipriešinti puolamiesiems Vokietijos planams. Ši suma ateity bus dar papildyta, asignuojant 85 mil. šveicarų frankų.

Tuo būdu Šveicarija ginklavimosi reikalams turės išieisti iš viso per 100 mil. frankų.

Šveicarų parlamento sprendimas turi didelę principinę reikšmę ir, be abejo, sukels sensaciją visuose politiniuose sluoksniuose. Nors vokiečių spaudoj šis faktas buvo paneigtas, tačiau, matyt, kad šveicarų parlamentas ir jų visuomenės nuomonė kitaip vertina tas informacijas, kurios pasirodė „Times“.

Gali būti, kad Šveicarijos vyriausybė tur tikresnių žinių, iš kurių aiškiai matyti, jog būsiamasis vokiečių mobilizacinis planas toks yra, kad tikrai palies Šveicarijos neutralumą.

Šis faktas, kad „amžinojo neutralumo“ šalis, toji šalis, kur posėdžiauja Tautų Sąjunga ir vyksta svarbieji tarptautinės reikšmės pasitarimai, dabar nusprendė asignuoti 100 mil. frankų ginklavimosi reikalams tikrai parodo, kad yra pagrindo susirūpinti dėl savo nepriklausomybės ir saugotis užpuolimo iš hitleriškosios Vokietijos.

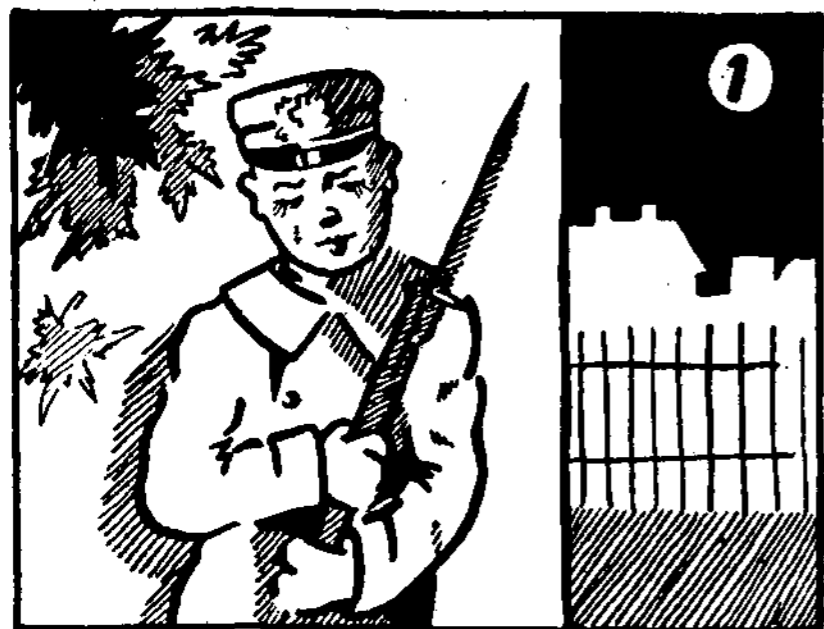
Šit kaip vyksta nusiginklavimo reikalai.

BELGAI IRGI STIPRINA SAVO PASIENI

Belgų karalius pats pirminiškavo belgų ministerių kabineto posėdy, kuriame buvo svarstomi krašto apsaugos ministerio parengti planai belgų pasienių apsaugai sustiprinti. Ministerių kabinetas vienu balsu pritarė planams.

Tais planais numatyta pastatyti naujų fortifikacijų, pastiprinti apsaugą nuo oro puolimų ir aprūpinti kariuomenę naujomis reikmenimis. Be to, vyriausybė įteiks parlamentui įstatymo projektą, kuriuo bus reikalaujama tam reikalui 750 mil. frankų papildomų kreditų.

Kada prietariai pildosi...

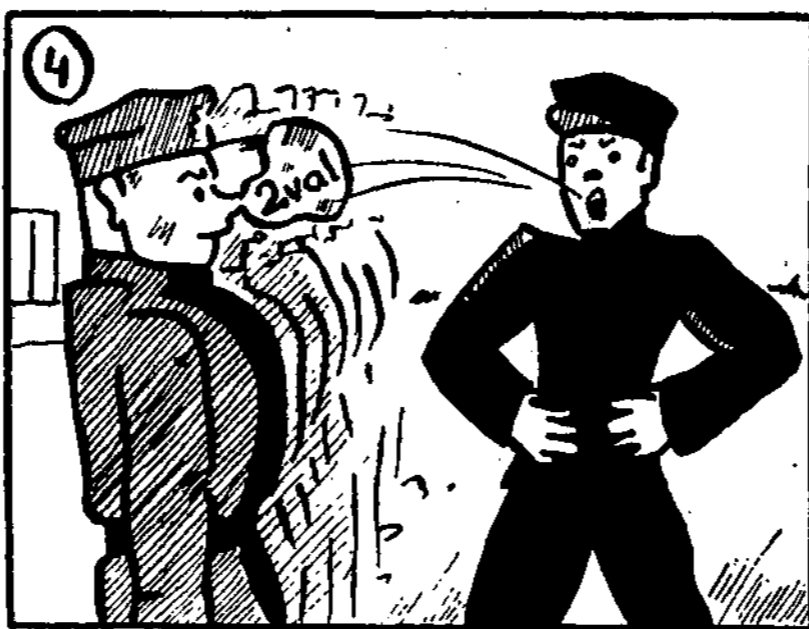
1. Štai, sargyboje parymes
Stovi Pamariškių Simas,
Miegas ima ir gana,
Mąsto Simas — bus audra.

2. Rėkia budintis viršila,
Simui rodos, lietus pila,
Baisūs žybčioja žaibai,
Kas toliau bus — ai-ai-ai.

3. Hm, sakyti — niežti nosį —
Greit naujiena sužinosiu!
Kas čia bus — duosis matyt —
Reikia biskį pakasyt...

4. Prašom! Štai jums ir naujiena —
„Valandėlės“ dvi — ne viena;
Už judėjimą rikiuotėj
Ši naujiena sužinota.

Feljetonas

Iškalbingas jaunikaitis

Ypatingais kalbos gabumais pasigirti nedrįstu, o antra, grandinis mane nuo daugžodžiavimo išgydė.

— Karys, sako jis man, kalba tiesiai ir aiškiai. Salioniniai žodeliai čia ne madoj. Tai ir įsidėmėk tamsta. „Taip“, „klausau“, „galima“, — ir viskas.

Tai, kaip matote, aš ir įsidėmėjau. Stipriai paveikė mane viršininko žodžiai. Ir nuo mikčiojimo jis mane pagydė. Puiškus vyras, kad jam dar vieną juostelę siuvėjas užsiūtų!

O mano ginklo draugas Stipinas kitoks. Labai iškalbingas jaunikaitis. Stačiai Demostenas. Ir dėl tarptautinio žodžio jam į kišenę griebtis nereikia. Buvo, matote, Stipinas valsčiuje, neetatinio raštininko etatą užėmė ir viršaičio žinioje savivaldybininko pareigas ėjo. Tai ir prisigaudė jis ten sparnuotų žodžių. O dabar, vyrui, stačiai vargas.

Neperseniai baterijoje patrankų dalis mokėmės. Tai puskarininkis ir sako:

— Ot štai Stipinas mums ir papasakos apie pabūklą ir jo dalis.

Atsikosėjo Stipinas, apykaklę pasitaisė, vėl atsikosėjo ir sako:

— Pirma negu pradėsime kalbėti... chm, chm...

— Kosėk, kosėk, — sako puskarininkis.

— Taigi, pirm negu pradėsime kalbėti, chm, chm, reiktu, taip sakant, vadinasi, chm, paimti iš esmės...

— Paimk stačiai pabūklą, — įsikišo puskarininkis.

— Imant stačiai pabūklą, reiktu, vadinasi, pradėti ir paliesti...

— Liesti nereikia, — pastebi čia pat puskarininkis, — pasakok žodžiais.

— Turint prieš akis štai pabūklą ir kalbant apie jį iš esmės... tai yra ne iš esmės, o apie jo dalis, pirmiausia reiktu padaryti trumpą ekskursiją...

— Nereikia ekskursijų, — lyg ir supyko puskarininkis, — ekskursijomis pasirūpina švietimo vadovas, o tamsta aiškink dalis.

— Nagrinėjant patranką ir turint galvoj jos tekinius, reiškia, kad lafetas ir spyna, vadinasi...

— Aišku, spyna taip ir vadinasi, — patvirtina puskarininkis.

— Taigi, iš antros pusės imant, vamzdis, savaimė aišku, vadinasi...

— Taip, jis vamzdžiu vadinasi, bet iš antros pusės jos niekas neima: ten yra alyva, — vėl pastebi puskarininkis.

— O alyva, jeigu taip galima išsireikšti, savaimė suprantama, ir kaip tokia, reiškia, kad turint galvoj...

— Mažai, tur būt, pas tamstą galvoj alyvos, nors žodžių ir daug. Tad iš kelių dalių susideda pabūklas?

Stipinas pasižiūrėjo į grandinį, pasitaisė apykaklę, atsikosėjo ir sako:

— Turint galvoj patrankos dalis...

— Na, tai ir pasakok, jei turi galvoj, kaip jos vadinasi.

Patrankos dalys, vadinasi,...

— Tai kaip jos vadinasi pagaliau! Žinai juk patrankos dalis, o gal jau pamiršai? A?

— Lafetas, reiškia, taip sakant, vamzdis, vadinasi...

— Vamzdis, reiškia...

— Visai teisingai! Toliau!

— Ką reiškia vamzdis, ką?

— Reiškia, vamzdis, vadinasi spyna...

— Netiesa! — sušuko puskarininkis,

— netiesa, vamzdis reiškia vamzdį ir vamzdžiu taip pat vadinasi, o spyna spyna ir lieka. Nepainiok tamsta!

Stipinas atsikosėjo, pasitaisė apykaklę ir sako:

— Patranka susideda, vadinasi, taip sakant...

— Sakyk, sakyk, — ragina puskarininkis.

— Susideda, jeigu taip galima išsireikšti, iš lafeto, vadinasi...

— Ir vėl tas „vadinasi“! — riktelėjo paraudonaves puskarininkis.

— Patranka vadinasi...

— Dvi „be eilės“ už vadinasi!

— Klausau, patranka, reiškia...

— Viena „be eilės“ už reiškia!

Toliau pasakok!

— Patrankos dalys, vad..., reišk... taip sakant...

— Už „taip sakant“ pridės tamstai viršila. Šimts pypkių, ar neišmoksi, pagaliau, tamsta žmoniškai kalbėti. Eilini Virbai, paaiškink tamsta.

Dabar pasitaisė Stipinas. Nėbent sapnuodamas per miegą dar kalba su savivaldybiškais pagražinimais, o šiaip tai ne.

— Tai ką, Stipinai, vadinasi, kur eisi, reiškia, jeigu taip galima išsireikšti, taip sakant? — klausiamo jį pašiepdam.

— Rado iš ko juoktis, — supyksta vyrukas ir sprunka pro duris.

H. Trakutis

ARGI NEJUOKINGA, KAD:

1. Visos dalių virtuvių knygos apgraužtos, nes virėjai riebiomis rankomis jas ima.

2. Kareiviai mėgsta valyti tik priekines batų dalis, o viršilai sukomandavus „aplink“, ir kaltieji juokiasi.

3. Kareivis, nuvargęs nuo įvairių užsiėmimų, dar ir apie moterį galvoja.

4. Vienas kitas parašo namo laišką prašydamas atsiųsti pinigų sumokėti už „pamestą“ valdišką trajektoriją.

5. Verkia išvažiuodami tarnauti ir verkia išvažiuodami atitarnavę.

6. Sveiki ambulatorijon ateina.

7. Mūsų seneliai tarnaudavo po 20—25 metus, o mes vos pusantų.

8. Lietuvis, Lietuvoj gimęs ir augęs, atėjęs į kariuomenę lietuviškai kalbėti nemoka.

9. Vienas Amerikos negras taip ilgai juokėsi, kad neteko sąmonės ir su šypseną veide mirė.

10. Misinginio Mamonėlio žmona nemėgsta juoktis.

11. Pasitaiko ir tokių, kurie iš knygos išrašę „Kariui“ siunčia.

12. Yra karių, kurie tiki, kad tryliktoji diena ir fronte esanti nelaiminga.

13. Šias eilutes rašydamas nė vienos plunksnos nesulaužiau ir nesugraūžiau.

14. Kitiems tik kariuomenėj dantys pradeda dygti.

15. Yra Lietuvoje žmonių, kurie nematė traukinio, telefono, kario ir t. t.

Naujieji leidiniai

VAIRAS 10 NR.

Ši karta **Vairas** tikrai reprezentuojasi įdomiais ir aktualiais straipsniais. Iz. Tamošaitis mums atskleidžia moralinį žmogų ir iškelia vertybių pasaulį. D. Cesevičius plačiai apibrėžia ekonomiškąją Lietuvos būklę, susijusią su pasaulinės krizės metu. Dr. Juozapas Stakauskas nagrinėja kokios reikšmės turėjo Lietuvai viduramžio Bažnyčios ir Imperijos universalumas. Vytautas Augustauskas rašo dėl mūsų švietimo reformų reikalo ir principinės linkmės. E. Radvikauskas tebe rašo apie Valerijoną Azukalnį Zagorskį. Juozas Žukauskas baigia savo beletristikos dalykėlių — Likimas žengia. Toliau eina Kultūros Apžvalga.

NAUJAS MOKYTOJŲ LAIKRAŠTIS

Spalių mėn. išėjo pirmasis numeris **Mokykla ir Visuomenė**. Tai Lietuvos mokytojų mėnesinis žurnalas, skiriamas pedagogijos mokslo ir mokytojų profesijos reikalams (Red. adresas: Kaunas, Mokytojų Knygynas „Šviesa“, Laisvės Al. 66). Leidėjais pasirašo: prof. Augustaitis, prof. Purėnas, Geniušas, Ruzgas, Šinkūnas ir Žiugžda. Redaktorius: K. Klimavičius.

Redakcijos išanginiame straipsny pasisakoma, kodėl ir kuriuo tikslu leidžiamas šis naujas laikraštis. Esą nesunku pastebėti, kad šiuo metu **Mokykla ir Gyvenimas** nukrypo tokiais keliais, kurie pažangiesiems mokytojams visiškai nepriimtini. Tuo būdu pažangieji Lietuvos mokytojai neteko šiuo metu savo žurnalo, kuris reikštų jų norus ir mintis, keltų mokytojams rūpimus pedagoginius, profesinius ir visuomeninius klausimus, kuris nušviestų šių dienų Lietuvos mokyklos ir mokytojų būvį, jungtų pažangiuosius mokytojus į vieną idėjinę profesinę šeimą.

Šiame numery rašo: D-ras V. Lazersonas apie mokyklos reformą ir mokinių interesus; Senas Mokytojas nupasakoja kokie buvo prieškariniai mokytojo kompromisai; Kostė rašo, kaip atrodo mokykla, žiūrint ją ne pro savivaldybių akinius; Meškutis — idėjos ir duona; A. Jakučionis aiškina, kaip mokyti rašyti skaityti; G. Zimanas kalba dėl vizitavimo ir vizitatorių; J. Laisvūnas — mokyklų reforma ir mokytojų prirensimas. Paskum eina skyreliai: Juokai pro ašaras, Užsieniūs, Lietuvos mokyklų ir mokytojų gyvenimo apžvalga, Knygos.

DIENA. Nepriklausomos, pažangios, nepartinės minties laikraštis.

Daugelis, ypač mėgstančių skaityti lengvesnio turinio spaudą, pažįsta „Dieną“. Jau VI metai, kai ji eina sekmadiėniais. Paskiausiai „Diena“ buvo sumenkėjusi, išeidavo tik po 4 pusl. ir kartu su „Nauju Žodžiu“. Pagaliau „Dienos“ leidėjai buvo sumanę visai nebeleisti sakyto laikraščio. Rodos, jau ji turėjo sustoti. Bet iki šiol dirbę prie „Dienos“ asmens pasiryžo toliau ją leisti ir palaikyti. „Diena“ atsiskyrė nuo kitų laikraščių bei žurnalų, su kuriais iki šiol ją rišo „amžinos unijos“ ryšiai, ir pradėjo savarankiškai eiti savo jėgomis.

Jau du numeriai išėjo atgaivintos „Dienos“ (spalių 8 ir 15 d.). Redaktorius ir leidėjas J. Petrėnas. Jau iš dviejų numerių galima pastebėti, kad stengiamasi „Dieną“ žymiai pajvairinti ir perreformuoti turinio atžvilgiu, dėti daugiau paveikslų, karikatūrų, lengvo turinio raštų, žinių ir t. t. Skiriamas net visas puslapis paveikslams. Vietoj anksčiau 4 pusl., dabar leidžiamas 8 pusl. Atskiro numerio kaina 30 ct. Atgaivinta ir perreformuota „Diena“ atrodo daug įdomesnė ir įvairesnė negu anksčiau.

FRANZ HERWIG BRIGITA, ROMANAS

Išvertė Ant. Zagrakalnienė, 1933 met. 303 puslapiai, kaina 2,50 lt. Spausdinta Zarasuose E. Rozeno spaustuveje.

Šio romano autorius skaitytojus domina ne tik lakia savo fantazija, bet taip pat tiksli logika ir psichologišku vaizdavimu. Pavadintas jis vienos romane vaizduojamos veikėjos, gražios ir jaunos teisėjo dukters, vardu, tačiau tiesiog apie ją nedaug tekalbama. Todėl atrodytų, kad autorius netinkamu vardu pavadino. Bet išgilinus aiškėja, jog jis tyčia tokia forma plėtojo šį romaną. Skaitytojas visai maža progos turi tiesiog skaityti apie Brigita, tačiau visą laiką jaučia, kad viskas sukasi apie ją, viskas kyla iš jos. Šiame romane vaizduojama žymaus teisininko dukte, jos netinkamas auklėjimas, keistas santykiavimas su savo mokytoja ir pabėgimas nuo savo tėvų. Čia autorius aiškiai išdėsto moters vaidmenį auklėjime ir jos įtaką vyro gyvenimui. Pabėgusios Brigitos tėvas visą laiką buvo verčiamas elgtis su savo dukterimi taip, kaip jis pats nenorėjo, tačiau jo žmona jį privertė. Pabėgus dukteriai, jis tat baisiai pergyveno ir tiek kentėjo, kad iš žymaus teisėjo paliko vaikata ir pagaliau, nebematydamas gyvenimo tikslo, neberasdamas mylimos Brigitos, tragiškai žuvo.

„Brigitoje“ autorius nesibijojo padaryti ir gana tolimų ekskursijų: pavaizdavo įvairių tipų gyvenimą, mikliai susidamas su pagrindine romano mintimi. Tiesa, kai kurie vaizdavi-

mai beveik nieko bendro neturi su romane plėtojama mintimi, tačiau autorius sugebėjo tai taip įpinti, kad jie skaitytoją ne nuveda nuo pagrindinės idėjos. Čia ypač įdomus kunigo tipas. Puikiai vaizduojamas menininkės gyvenimas, idėjos. Labai keistas vieno turtingojo gyvenimas. Taip pat įdomiai vaizduojamas vieno pamaldaus žmogaus (Pauliaus) gyvenimas ir mirtis.

A. Daugelis

ŽMONIŲ GYDYMAS NAMIE

Žemės ūkio Rūmų leidinys. Kaunas, 1933 m. 294 pusl. 105 pav. Kaina: 5 lt. Ūkininko Patarėjo skaitytojai gauna nemokamai. Redagavo gyd. J. Žemgulyš. Straipsnių autoriai gydytojai: J. Aleksa, Ambraziejūtė - Steponaitienė, J. Cipliauskas, V. Juškys, J. Marcinkus, A. Matulevičius, B. Matulionis, P. Stančius, V. Vaičiūnas, J. Žemgulyš.

Išangos žody autoriai pasisako dėl šios knygos tikslo, būtent — patenkinti kasdieninius svarbesnius sveikatos reikalavimus, paaiškinti, kaip elgtis susirgus, ligonį slaugant ir nuo ligų saugantis.

Knygos pradžioje aiškinama, kaip sudėtas ir veikia žmogaus kūnas, arba supažindinama su žmogus kūno anatomija ir fiziologija. Toliau aiškinama, kodėl žmonės serga, duodama žinių iš higienos, kalbama apie mūsų maistą ir nurodoma, koks sveikiausias. Tai sudaro lyg pirmąją knygos dalį, kur kalbama apie tas sąlygas bei aplinkybes, kad mažiau sirgtumėm.

Toliau jau visoki nurodymai susirgus. Čia — ligonių slaugymas, gydymo organizavimas, pirmoji pagalba nelaimingais atsitikimais, aštriosios limpamosios ligos, plaučių ir širdies ligos, dantų ligos ir jų priežinūra, valgio virškinamųjų ir šalinamųjų organų ligos, lyties ir odos ligos, moterų ligos, vaiku auginimas ir ligos, stuburio, rankų ir kojų ligos, nervų ir proto ligos, akių ligos, ausų, nosies, gerklės ligos.

Knygos gale aprašyta naminė vaistinė bei nurodyta, kokie būtinausi vaistai laikytini namuose ir kaip jie vartojami.

JONAS GOCENTAS, DIPL. TEISININKAS. ŽMOGAUS IR PILIEČIO TEISIŲ RAIDA

Knygelė naudinga ir įdomi. Iš viso joje 65 pusl. Kaina — 1 lt. Čia autorius nuosekliai supažindina, pradedant senaisiais laikais, nuo Egipto, ir baigiant mūsų amžiumi, kaip buvo suprantamos žmogaus teisės ir kaip dėl jų kovota, kol žmogus savo teisių atžvilgiu pasidarė toks, koks dabar yra. Knygelė parašyta lengva, suprantama kalba.

PROF. REINHOLGS PUTNINŠ. APIE GEOGRAFIJOS UŽDAVINIUS

Išvertė iš latvių kalbos K. Bieliukas. Išleido „Spaudos Fondas“. Kaunas, 1933 m. 23 pusl. Kaina — 50 ct.

Čia yra tiksliai straipsnis, kuris buvo spausdinamas **Mokykla ir Gyvenimas**. Autorius šiame str., dabar skyrium išleistas, praplečia geografijos sąvoką. Jis nurodo, kad labai ilgai geografija buvo tik aprašomoji disciplina, kur daugiausia vyravo praktiškosios reikšmės žinios. Bet reikia pripažinti, jog geografija nėra specialus mokslas, kaip gamtos mokslas, bet visuotinis mokslas, kaip matematika, filosofija, statistika ir net istorija, imant ją platesne prasme.

ANTANAS KAUNAS. ARITMETIKOS UŽDAVINYNAS II DALIS

Jis skiriamas gimnazijoms ir vidurinėms mokykloms. Čia įeina uždaviniai, kur praktiškai supažindinama su apytikriu skaičiavimu, santykiais ir proporcijomis, proporcingaisiais dydžiais, komerciniais uždaviniais ir geometrijos dalykais.

Išleido „Dirvos“ b-vė. Kaunas — Marijampolė, 1933 m. 122 pusl. Kaina — 2,50 lt.

MIRA. SKAITYK

Po elementoriaus pirmosios knygos. Trečioji laida. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė, 1933 m. 128 pusl. Kaina — 1,80 lt.

Knygelė sudėti trumpučiai skaitymėliai, lengvi ir vaikams įdomūs. Daugelis skaitymėlių paaiškinti ir pagyvinti vykusiais piešinėliais. Yra piešinėlių visai be teksto, kaip uždaviniai, iš kurių patys vaikai galėtų lavintis, stebėti ir pasakoti.

A. RINKŪNAS. MŪSŲ KRAŠTAS

Krašto mokslo vadovėlis III-iam pradžios mokyklos skyriui. Šv. Kazimiero d-jos leidinys. 1933 m. 142 pusl. Kaina — 2,25 lt. Vadovėlis gražiai išleistas ir iliustruotas. Straipsneliai gyvi, įdomūs ir nauji.

Dras J. REZNIKAS

Lyties organų,
veneros ir vidaus ligos

Priima: 8 — 11 val. ryto ir 5 — 9 v. v.

Kaunas, Lukšio g-vė 40,
kieme. Telefonas 12-01.

A. RINKŪNAS. GIMTIEJI LAUKAI

Gamtos mokslo vadovėlis III-iam pradžios mokyklos skyriui. Sv. Kazimiero d-jos leidinys, Kaunas, 1933 m. 125 pusl. Kaina — 2,25 lt.

Vadovėlis parašytas visai nauju metodu, gyvai ir įdomiai. Nuosekliai ir pamažu supažindinami mokiniai su savo aplinkos bei gimtųjų laukų gamta ir jos reiškiniiais. Supažindinimas nėra vien tik atitrauktas, bet gyvas ir praktiškas. Čia vaikas mokosi, čia žino, kam visa tai yra bei reikalinga ir drauge įtraukiamas į darbą. Tekstą vaizduoja piešiniai.

J. DAMIJONAITIS. ARITMETIKOS UŽDAVINYNAS. ŠEŠTASIS LEIDIMAS

Tuo vardu ir to pat autoriaus yra išėję dvi vadovėlio dalys. Pirmoji dalis skiriama mokslo pradžiai. Joje mokoma skaičiuoti nuo 1 ir baigiama veiksmais su skaičiais ligi 1000. Labai gerai ir įdomiai sudaryti pirmieji pratimai, skaičiuojant ligi 10. Čia daug gyvų paveikslėlių, kurie lyg žaidimas, įtraukia vaiką į skaičiavimo pradžią.

Antroji vadovėlio dalis skiriama III-iam pradžios mokyklos skyriui. Čia eina visoki veiksmai nuo 1000 ir daugiau.

Išleido „Dirvos“ b-vė. 1933 m. Kiekvienos dalies kaina — 1,50 lt.

ZIGMANTAS KUZMICKAS. LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA

Vadovėlis pirmosioms aukštesniųjų ir vidurinių mokyklų klasėms. Išleido „Sakalo“ b-vė. Kaunas, 1933 m. 146 pusl. Kaina — 3 lt.

KUN. A. LIEPINIS. KITŲ PĖDOMIS

Knyga išleista Panevėžy 1933 m. autoriaus lėšomis. 402 pusl. Kaina — 4 lt.

Ši knyga skiriama pamokslininkams, mokytojams, katechetams, paskaitininkams ir kit. kalbėtojams, bet ji tinka ir ne šių profesijų žmonėms, ypač jaunimui. Knygoje surinkti visokiausi gyvenimo pavyzdžiai (1000!). Čia bus istoriškai atsitikimai, gražūs padavimai, palyginimai, posakiai ir t. t. Visi jie nėra atsitiktiniai dalykai, bet glaudžiai susieti vienos idėjos, būtent, tikiybinis ir moralinis žmogaus gyvenimo pagrindimas. Todėl matome tekstą, sugrupuotą tokiais skyriais: I. Amžinosios tiesos. II. Gyvenimo dėsniai. III. Kelias į šviesą. Šie skyriai padalyti dar smulkiau — į 48 skirsnelius. Knygos gale pridėta daiktinė ir vardinė rodyklė.

PAUKŠČIŲ KELIONĖS

Artinantis rudenii paukščiai palieka mus ir išskrenda į tolimuosius šiltus kraštus. Paukščiai skrenda virtinėmis, šakotomis eilėmis ir kitaip. Per valandą nulekia 25 — 60 km. Nesustoję gal nulėkti ligi 500 ir net daugiau kilometrų. Paukščių kelionių ilgis yra nevienodas. Vieni toliau skrenda praleisti žiemą, kiti arčiau. Vieni sustoja žiemą praleisti pietinėje Europoje, kiti perskrenda jūrą ir nulekia į Sudaną, net į Afrikos pietinę dalį. Paukščiai, keliaujantieji į Afriką, susirenka Viduržemio jūros pakraščiuose, kad pasisėję galėtų perlėkti į kitą jūros pusę — į Afriką. Tačiau vietą pasiekia tik patys stipriausieji. Daugelis skrendančių per jūrą paukščių privargsta ir žūsta putojančios jūros bangose. Kartais, skrisdami per jūrą, paukščiai pamato laivą, ant kurio tiek daug prisikabina, kad net pradeda skandinti jį. Tada žmonės, norėdami išgelbėti savo gyvybę, meta į jūrą pavargusius, labai liūdnai žiūrinčius jiems į akis, nelaiminguosius paukščius. Taip jų žūsta begalės.

Paukščiai, lėkdami į žiemojimo vietą, vadovaujami ne vienu instinktu, bet ir patyrimu. Jie dažniausiai lėkia aukštai ir yra vadovaujami senų prityrusių vadovų. Paukščiai ir aukštai būdami mato didelį plotą. Jie ne tik dieną, bet ir naktį atskiria kalnus, miškus, upes, sodybas ir kt. stambesnius daiktus. Tačiau miglotomis dienomis dažnai pasitaiko, kad paukščiai paklysta, sumyšta ir žūsta.

Kodėl paukščiai, lėkdami pagal upes, kalnus ir per jūras, visada lėkia tais pačiais keliais. Pv., Viduržemio jūrą perskrenda 3 keliais: ties Gibraltaru, pietine Italija ir pietine Graikija. Tačiau kyla klausimas, kaip gali paukščiai sužinoti?

Yra patirta, jog prieš daugelį metų Europos žemynas susisiekdavo su Afrika, ir kaip tik šiose vietose: Gibraltaru, pietine Italija ir pietine Graikija. Kadaisė Gibraltarą sąsiaurio visai nebuvo. Taip pat sausuma tęsėsi nuo Italijos per Siciliją, Tunisą ir iš Graikijos per Krėtą. Jūra skandino sąsmaukas, ir dabar ten vanduo telkso. Aišku, jog dabartinių mūsų paukščių sentėviai žiloje senovėje skrisdavo į Afriką per šias sąsmaukas, kurios išnyko ir tapo sąsiauriais bei jūra. Paukščiai jau nuo amžių laikėsi šių krypčių, ir dabar tebesilaiko.

Išskridę paukščiai į svetimus kraštus yra nelinksmi, negieda tų gražių dainelių, kurias dainavo mums. Jie yra mūsų tėvynainiai, pas mus vaikus perisi, todėl ir liūdi, laukia, kada vėl galės atgal sugrįžti į žaliąsias Lietuvos lankas, gražiuosius sodus bei didinguosius miškus.

An.

Redakcijos atsakymai

Žvangučiui. „Už tėvynę“ nedėsime. Reikia rašyti vienoj lapo pusėj, o antrą tuščią palikti. Spaudai skirti raštai abiejose lapo pusėse nerašomi.

J. Gražuliui. „Naujoji tėviškė“ nedėsime, nes visai nukalbėta, lyg toji kariuomenė būtų kažin kur Sibire. Kas čia per tolimas Lietuvoj.

Gr. Ant. Dičiūnui. Piešiniai viršeliui netiks. Paveiksluose nėra gyvumo. Sustingę.

Jaunam kareiviui. Kada yra sudaromi egzaminai nerikiuotės puskarininkio laipsniui įgyti, apie tai gauna žinias dalys. Tuo būdu ir Tamsta sužinotumei. Tokių dalykų slapta nedaro.

„Nemo“. Žinias iš savo dalies reikia siųsti tokias, kurios nėra bendros visai kariuomenei. Kas yra naujo, skirtingo nuo kitų dalių. Priesaikos, bendri švenčių minėjimai yra visose dalyse, todėl nieko naujo neapasako. Būtų įdomu tik tada, jeigu kuri nors dalis savotiškiau ypatingiau, negu kitos, tai atliktų bei paminėtų. Savo pasirinktąjį slapyvardį pakeiskite. Šitoks imti slapyvardžiu netinka.

St. Tauniui. Kai bus primami į aviacijos puskarininkiu mokyklą, paskelbs spaudoj.

Pranešimas**PRIEŠCHEMINĖS APSAUGOS KURSAI KAUNE**

Šaulių Sąjungos priešcheminės apsaugos komisija praneša, kad š. m. lapkričio mėn. 3 d. atidaroma priešcheminės apsaugos kursų nauja laida. Kursai nemokami. Paskaitos bus vakarais nuo 19 val. Šaulių Sąjungos salėje po 2 val. (pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais). Primumami ir nešauliai. Įsirašyti galima Kauno XVII šaulių rinktinės štabe, Laisvės alėja Nr. 20 nuo 8 iki 14 val.

Galvosūkių 40 nr. sprendimas

Kuopos raštininkas buvo parašęs ant keturkampio popierėlio tik skaitmenį 99, visai ne pridėdamas žodžio „porcijos“ ar taško. 6 kuopos maisto dalytojas Baltaragis, visai negalvodamas ir skubėdamas, padavė virtuvės būdetojui atvirksčią (aukštyn kojomis) popieriuką, todėl jam buvo atskaityta 66 porcijos (99 aukštyn kojom — 66), visu trečdaliu mažiau, negu, iš tikrųjų, reikėjo.

Gerai išsprendė: 1) Bern. O-tas (Št.); 2) J. Girėnis (4 p. p.); 3) v. p. Br. Sasnauskas (4 p. p.); 4) P. Stukonis (1 gus. p.); 5) A. Kavaliukas (K); 6) L. Jocas (S); 7) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 8) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 9) V. Račkauskas (ryš. b.); 10) eil. J. Petrauskas (av.); 11) V. Paliušis (K); 12) J. Sakalauskas (Drsn.); 13) Bolius Švilpukas (K. I); 14) v. p. Alf. Pliauskys (I p. div. št.).

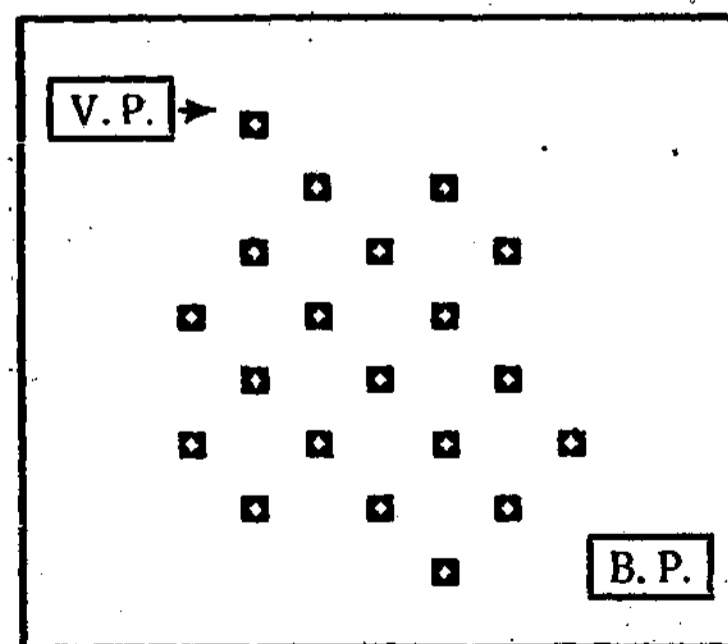
Be to, galvosūkių Nr. 39 išskaitytas J. Sakalauskui ir v. p. Br. Sasnauskui.

Galvosūkis 42 nr.

(Vert. 1 tšk.)

Stovykla. Šimtametės pušys sekla amžina, pilną paslapčių, nakties pasaka. Baltos, lyg gubės, susimąčiusios palapinės jų klausosi; klausosi ir tyli... Ilsisi jauni kareiviai; semiasi jėgų kitai dienai, prakaito, darbo — dienai.

Patekėjo pilnatis. Pažvelgė į miegančių karalystę, ir nu-plaukė debesų keliais. Maloniai pasivaikščioti.

V. P. — viršilos palapinė. B. P. — būdinčio palapinė. □ — kartų palapinės

kuopos palapinės ir po kelių pasisukimų (krypties pakeitimų) nužingsniauvo su raportu pas būdinčią karalystę.

Sprendami laikykitės paduoto žemiau brėžinio — plano.

Paučius Sirgedas

Išėjo ir viršila pasižvalgyti po palapines, patikrinti ar visi ilsisi. Gal kuris išslinko iš palapinių miesto.

Viršila praktikas. Jis nori atlikti savo pareigas kuo sąžiningiausiai ir greičiausiai. Ir jis nori pasisėsti. Todėl ir pasirenka savo tikslui trumpiausią maršrutą, kuriuo eidamas aplanko visas (20) palapines, darydamas mažiausiai pasisukimų.

Nurodykite, kuriuo keliu uolusis viršila aplankė savo